

Spisy powszechne

Censuses

**Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
Starzenie się ludności Polski w świetle wyników
narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2021**

National Population and Housing Census 2021
Population ageing in Poland in the light of the
results of the 2021 Census

**Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
Starzenie się ludności Polski w świetle wyników
narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2021**

National Population and Housing Census 2021

Population ageing in Poland in the light of the
results of the 2021 Census

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Starzenie się ludności Polski w świetle wyników narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2021

National Population and Housing Census 2021

Population ageing in Poland in the light of the results of the 2021 Census

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Demograficznych

Statistics Poland, Demographic Surveys Department

pod kierunkiem

supervised by

Doroty Szaltys

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Cierniak-Piotrowska, Agnieszka Chmielewska, Agata Dąbrowska, Aneta Kuchta, Karina Stelmach, Marlena Szymczuk, Dorota Szaltys, Anna Wysocka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Beata Morawska, Katarzyna Stanecka

przy udziale

support

Elżbiety Lisiak, Ewy Morytz-Balskiej

ISBN 978-83-67087-68-1

Publikacja dostępna na stronie

Publication available at

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

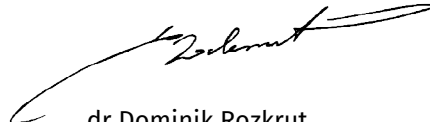
Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne opracowanie przedstawiające wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Prezentowana publikacja jest opracowaniem tematycznym, poświęconym starzeniu się ludności Polski. Analizę przeprowadzono na podstawie wyników spisu ludności i mieszkań 2021 r. i 2011 r. Zaprezentowane zostały wyniki w zakresie stanu i struktury ludności, stanu cywilnego, poziomu wykształcenia oraz niepełnosprawności. Scharakteryzowano także gospodarstwa domowe, w skład których wchodzi osoby starsze – w tym osoby powyżej 65-tego roku życia. Część analityczną wzbogacono prezentacją graficzną w postaci map i wykresów, natomiast część tabelaryczna składa się z tablic przeglądowych oraz wyników.

W miarę dalszego opracowywania wyników spisu, w ramach niniejszej serii wydawniczej będą sukcesywnie ukazywać się kolejne publikacje tematyczne, prezentujące dane w różnych ujęciach strukturalnych i przestrzennych. Publikacje te będą dostępne w wersji książkowej, a także na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <https://spis.gov.pl/>.

Przekazując Państwu niniejsze opracowanie wyrażam nadzieję, że będzie stanowiło użyteczne źródło informacji dla wszystkich odbiorców zainteresowanych przedmiotową tematyką.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
Generalny Komisarz Spisowy

dr Dominik Rozkrut

Preface

A further analytical study containing the results of the National Population and Housing Census 2021 is being presented to you. This publication is the thematic study devoted to the problematic of ageing of the Polish population. The analysis was carried out on the basis of the results of the National Population and Housing Censuses of 2021 and 2011. The results are presented in terms of: the status and structure of the population, marital status, educational level and disability. Households with older people – including those over 65 years of age – are also included in the present study. The analytical part of the study is enriched with a graphical presentation in the form of maps and charts, while the tabular part consists of review tables and output tables.

As the results of the census are being elaborated, further thematic publications, presenting data in various structural and spatial perspectives, will be successively published as part of this series. These publications will be available in a paper version as well as on the website of the Statistics Poland <https://spis.gov.pl/>.

By providing you with this study, I express the hope that it will be a useful source of information for all users interested in the subject.

President Statistics Poland
Census General Commissioner

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis treści	5
Contents	
Spis tablic	6
List of tables	
Spis wykresów	8
List of charts	
Spis map	9
List of maps	
Aneks tabelaryczny – dostępny w formacie plików MS Excel	10
Annex – available in MS Excel file format	
Ważniejsze skróty	11
Main abbreviations	
Wprowadzenie	12
Introduction	
Synteza	14
Executive summary	
1. Stan ludności	16
1. Population size	
2. Ludność według płci i wieku	23
2. Population by sex and age	
3. Ludność według stanu cywilnego – dane wstępne	34
3. Population by marital status – provisional data	
4. Ludność według poziomu wykształcenia – dane wstępne	40
4. Population by educational level – provisional data	
5. Osoby niepełnosprawne – dane wstępne	49
5. Disabled persons – provisional data	
6. Gospodarstwa domowe według liczby i wieku osób – dane wstępne	56
6. Households by number and age of persons – provisional data	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Ludność w miastach i na wsi.....	16
Table 1.	Population in urban and rural areas	
Tablica 2.	Ludność według województw.....	17
Table 2.	Population by voivodships	
Tablica 3.	Gminy o największym ubytku ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r.	20
Table 3.	Gminas with the largest population decrease in 2021 compared to 2011	
Tablica 4.	Gminy o największym przyroście ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. ...	21
Table 4.	Gminas with the largest population increase in 2021 compared to 2011	
Tablica 5.	Ludność w miastach wojewódzkich.....	21
Table 5.	Population in provincial capitals	
Tablica 6.	Ludność według płci.....	23
Table 6.	Population by sex	
Tablica 7.	Stan i struktura ludności według wieku.....	24
Table 7.	Size and structure of population by age	
Tablica 8.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	26
Table 8.	Population at non-working age per 100 persons at working age	
Tablica 9.	Wybrane wskaźniki starzenia się ludności.....	29
Table 9.	Selected population ageing indicators	
Tablica 10.	Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w 2021 r.	35
Table 10.	Population aged 15 years and more by marital status in 2021	
Tablica 11.	Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego, płci i grup wieku w 2021 r.....	36
Table 11.	Population aged 15 years and more by marital status, sex and age groups in 2021	
Tablica 12.	Ludność według poziomu wykształcenia.....	40
Table 12.	Population by educational level	
Tablica 13.	Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności.....	50
Table 13.	Disabled persons by sex and categories of disability	
Tablica 14.	Osoby niepełnosprawne ogółem i w wieku 60 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania.....	51
Table 14.	Total disabled persons and persons aged 60 and more by sex and place of residence	
Tablica 15.	Osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej według kategorii niepełnosprawności.....	52
Table 15.	Disabled persons aged 60 and more by categories of disability	

Spis tablic (dok.)

List of tables (cont.)

Tablica 16. Gospodarstwa domowe według liczby osób.....	55
Table 16. Households by number of persons	
Tablica 17. Gospodarstwa domowe z osobami w wieku 65 lat i więcej.....	56
Table 17. Households with persons aged 65 and more	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Ludność według płci i wieku	24
Chart 1.	Population by sex and age	
Wykres 2.	Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2011 i 2021	26
Chart 2.	Population by economic age groups in 2011 and 2021	
Wykres 3.	Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego	34
Chart 3.	Population aged 15 years and more by marital status	
Wykres 4.	Ludność w wieku 65 lat i więcej według stanu cywilnego i płci	37
Chart 4.	Population aged 65 and more by marital status and sex	
Wykres 5.	Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego i płci w miastach i na wsi w 2021 r.	38
Chart 5.	Population aged 15 years and more by marital status and sex in urban and rural areas in 2021	
Wykres 6.	Osoby rozwiedzione wg województw.	39
Chart 6.	Divorced by voivodships	
Wykres 7.	Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci	42
Chart 7.	Population aged 13 and more by educational level and sex	
Wykres 8.	Ludność w wieku 60 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci	44
Chart 8.	Population aged 60 and more by educational level and sex	
Wykres 9.	Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania	45
Chart 9.	Population aged 13 and more by level of education and place of residence	
Wykres 10.	Ludność w wieku 60 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania	46
Chart 10.	Population aged 60 and more by level of education and place of residence	
Wykres 11.	Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności	50
Chart 11.	Disabled persons by sex and categories of disability	
Wykres 12.	Osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej według płci i kategorii niepełnosprawności	52
Chart 12.	Disabled persons aged 60 and more by sex and categories of disability	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Gęstość zaludnienia w latach 2011 i 2021	17
Map 1.	Population density in 2011 and 2021	
Mapa 2.	Przyrosty/ubytki liczby ludności miejskiej i wiejskiej w 2021 r.	18
Map 2.	Increase/decrease of urban and rural population in 2021	
Mapa 3.	Gminy o ubytku ludności większym niż 10% w 2021 r.	19
Map 3.	Gminas with a population decrease of more than 10 % in 2021	
Mapa 4.	Gminy o przyroście ludności większym niż 10% w 2021 r.	20
Map 4.	Gminas with a population increase of more than 10 % in 2021	
Mapa 5.	Współczynnik obciążenia demograficznego w oparciu o ekonomiczne grupy wieku w 2021 r.	27
Map 5.	Demographic dependency ratio by economic age groups in 2021	
Mapa 6.	Gminy, w których odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej wynosił 20% i więcej w latach 2011 i 2021.	28
Map 6.	Gminas with 20% or more of the population aged 65 and more in 2011 and 2021	
Mapa 7.	Mediana wieku w latach 2011 i 2021.	30
Map 7.	Median age in 2011 and 2021	
Mapa 8.	Wskaźnik starości demograficznej	31
Map 8.	Old age ratio	
Mapa 9.	Indeks starości.	32
Map 9.	Ageing index	
Mapa 10.	Współczynnik obciążenia demograficznego	33
Map 10.	Dependency ratio	
Mapa 11.	Poziom wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej w 2021 r.	47
Map 11.	Level of education of the population aged 13 and more in 2021	
Mapa 12.	Poziom wykształcenia ludności w wieku 60 lat i więcej w 2021 r.	47
Map 12.	Level of education of the population aged 60 and more in 2021	
Mapa 13.	Częstość występowania niepełnosprawności wśród ludności ogółem według płci w 2021 r. (na 1000 ludności)	53
Map 13.	Prevalence of disability among the total population by sex in 2021 (per 1000 population)	
Mapa 14.	Częstość występowania niepełnosprawności wśród osób w wieku 60 lat i więcej według płci w 2021 r. (na 1000 ludności w wieku 60 lat i więcej)	54
Map 14.	Prevalence of disability among persons aged 60 and more by sex in 2021 (per 1000 population aged 60 and more)	

Aneks tabelaryczny

Annex

- Tablica 1. Ludność i gęstość zaludnienia według województw i powiatów
Table 1. Population and density by voivodships and powiats
- Tablica 2. Ludność według płci, grup wieku i województw
Table 2. Population by sex, age groups and voivodships
- Tablica 3. Ludność według ekonomicznych grup wieku województw i powiatów
Table 3. Population by economic age groups voivodships and powiats
- Tablica 4. Współczynniki obciążenia demograficznego według województw
Table 4. Dependency rate by voivodships
- Tablica 5. Mediana wieku według województw
Table 5. Median age by voivodships
- Tablica 6. Wybrane wskaźniki starzenia się ludności według województw
Table 6. Selected population ageing indicators by voivodships
- Tablica 7. Ludność w wieku 15 lat i więcej według płci, stanu cywilnego i województw
Table 7. Population aged 15 and more by sex, marital status and voivodships
- Tablica 8. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i powiatów w 2021 r. (dane wstępne)
Table 8. Population aged 13 and more by education level and powiats in 2021 (provisional data)
- Tablica 9. Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności
Table 9. Disabled persons by categories of disability
- Tablica 10. Osoby niepełnosprawne według płci i miejsca zamieszkania
Table 10. Disabled persons by sex and place of residence
- Tablica 11. Osoby niepełnosprawne ogółem i osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania w 2021 r. (dane wstępne)
Table 11. Disabled persons total and disabled persons aged 60 and more by sex and place of residence in 2021 (provisional data)

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Wyjaśnienie Explanation
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
p. proc.	punkt procentowy percentage point
ok.	około approximately
r.	rok year
km ²	kilometr kwadratowy square kilometer

Wprowadzenie

Obserwowane w ostatnich latach zmiany demograficzne wskazują, że sytuacja ludnościowa Polski jest trudna, a także w najbliższej perspektywie nie należy oczekiwać znaczących zmian gwarantujących stabilny rozwój demograficzny. Trwający proces starzenia się ludności Polski będący wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie trwania życia i dalszego trwania życia, jest pogłębiany niskim poziomem dzietności. Liczba młodych, mogących zastąpić osoby w wieku reprodukcyjnym będzie maleć, natomiast liczba starych wymagających wsparcia i opieki – rosnąć. W opinii badaczy Polska jest krajem, w którym ta zmiana będzie szczególnie drastyczna. Z jednego obecnie z najmłodszych krajów Unii Europejskiej już w 2060 r. nasz kraj stanie się najstarszym – a proces ten jest nieuchronny i w najbliższych kilkudziesięciu latach nieodwracalny. W przyszłości będzie to powodować zmniejszanie się podaży pracy i utrudnienia w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi w starszym wieku. Zmiany te postępują z różnym natężeniem w poszczególnych województwach, zróżnicowane są też kierunki zmian. Wyraźnie widoczna jest postępująca polaryzacja przestrzenna kraju w zakresie podstawowych składowych sytuacji demograficznej. Wzmocnieniu ulega potencjał demograficzny regionów będących swoistymi „biegunami wzrostu” i tym silniej ulegają osłabieniu obszary „problemowe” i „degresywne”.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono regionalne zróżnicowanie procesu starzenia się ludności Polski. Analizę przeprowadzono na podstawie wyników spisu ludności i mieszkań 2021 r. i 2011 r. Zaprezentowane zostały wyniki w zakresie stanu i struktury ludności według definicji krajowej, stanu cywilnego, poziomu wykształcenia oraz niepełnosprawności. Zgodnie z przedmiotową definicją tę kategorię ludności stanowią stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce. Do ludności nie są natomiast zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo. Analizę stanu i struktury ludności oparto na ostatecznych wynikach NSP 2021, natomiast w przypadku pozostałych cech bazowano na danych wstępnych.

Wszystkie tablice, mapy i wykresy zaprezentowane w publikacji są opracowaniem własnym. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Introduction

The demographic changes observed in recent years indicate that the demographic situation in Poland is difficult, and in the short term, significant changes guaranteeing stable demographic development should not be expected. The ongoing process of ageing of the Polish population as a result of the extension of average life expectancy is amplified by the low fertility rate.

The number of young people who will be able to replace people of reproductive age will decrease, while the number of old requiring support and care will increase. According to researchers, Poland is a country where this negative change will be particularly drastic. It is predicted that the shift from one of the youngest countries of the European Union to the oldest will be accomplished in 2060, our country will become the oldest – and this process is inevitable and irreversible in the next few decades. In the future, this phenomenon will result in a decrease in labour supply and difficulties in the social security system as a result of an increase in the number and share of older people. To note, these changes are progressing with varying intensity in different voivodships, and the directions of changes are also differentiated. The increasing spatial polarisation of the country in terms of the basic components of the demographic situation is clearly visible. The demographic potential of regions that belong to specific “growth poles” is being strengthened and the areas “problematic” and “degressive” are being weakened more strongly.

This paper presents the regional diversity of the ageing process of the Polish population. The analysis was carried out on the basis of the results of the 2021 Census and the 2011 Census. The results were presented in terms of the state and structure of the population according to the national definition, marital status, educational level and disability. According to this definition, this category of population consists of permanent residents of Poland, including persons who stay temporarily abroad (regardless of the period of stay), but have kept their permanent residence in Poland. Immigrants residing in Poland temporarily are not included in the population. The analysis of the state and structure of the population was based on the final results of the 2021 Census, while the remaining characteristics were based on preliminary data.

All tables, maps and charts presented in the publication are of own compilation. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

Synteza

Wyniki spisu 2021 wykazały, że w ciągu dekady liczba ludności Polski zmniejszyła się o 476 tys. Mediana wieku statystycznego mieszkańca Polski to obecnie prawie 42 lat i w ciągu minionych 10 lat polskie społeczeństwo postarzało się średnio o 4 lata. Mieszkańcy miast są starsi od mieszkańców wsi średnio o ponad 3 lata.

W porównaniu z 2011 r. znacznie zmieniła się struktura wieku ludności, co jest przede wszystkim efektem przesuwania się w czasie wyżów i niżów demograficznych przez kolejne grupy wieku ludności. Wyniki spisu 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W okresie międzyspisywym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, a także w wieku produkcyjnym. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym. W ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już przeszło co 5 mieszkańców Polski ma ponad 60 lat. Wyniki spisu 2021 pokazują również zmiany, jakie zaszły w strukturze ludności według stanu cywilnego w stosunku do spisu 2011. Najbardziej liczną grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej są nadal osoby pozostające w związku małżeńskim, które stanowią nieco ponad połowę tej populacji. Spadek odsetka osób pozostających w małżeństwie zarówno dla mężczyzn jak i kobiet, spowodowany jest niską liczbą corocznie zawieranych małżeństw. Kolejną grupą są kawalerowie i panny, a strukturę dopełniają osoby owdowiałe oraz osoby rozwiedzione, przy czym w przypadku tej ostatniej grupy odnotowano znaczny wzrost, tj. o ponad 800 tys.

W ciągu ostatnich 10 lat zaszły korzystne zmiany w strukturze poziomu wykształcenia, w tym wzrost udziału osób o wykształceniu wyższym zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi. W 2021 r. przeszło co druga osoba miała wykształcenie średnie i wyższe. Szczególnie warto podkreślić dynamikę przyrostu absolwentów szkół wyższych (o ponad 30% w ciągu 10 lat). Dane wstępne pokazują także, że to kobiety częściej decydują się na podnoszenie poziomu wykształcenia. Różnice w strukturze ludności pomiędzy spisami wynikają także z przesuwania się subpopulacji osób o określonym poziomie wykształcenia do kolejnych grup wieku. Dotyczy to szczególnie osób starszych, które zakończyły już proces edukacji.

Wyniki spisu 2021 pokazały znaczący wzrost liczby osób niepełnosprawnych na przestrzeni ostatniej dekady, przy czym większa dynamika wzrostu (ponad 26% w odniesieniu do 2011 r.) jest obserwowana wśród osób niepełnosprawnych biologicznie tj. odczuwających ograniczenia zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku, niż dla osób posiadających prawne potwierdzenie niepełnosprawności. Niepełnosprawni częściej przynależą do starszych grup wieku, przy czym nadal przeważają kobiety.

W 2021 r. zbiorowość gospodarstw, w skład których wchodziły osoby starsze – w tym osoby powyżej 65-tego roku życia, liczyła 5 148,8 tys. tj. 41,1% ogółu gospodarstw domowych i wzrosła w porównaniu do 2011 r. o 1 016,3 tys. tj. o 25%. Gospodarstwa domowe tworzone przez jedną osobę w wieku 65 lat i więcej stanowiły w 2021 r. ponad 45%. Z kolei wśród ogółu gospodarstw dwuosobowych, te tworzone wyłącznie przez dwie osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły prawie 25%. W NSP 2021 liczba gospodarstw domowych, w których zamieszkiwała przynajmniej jedna osoba niepełnosprawna wyniosła 4 140,3 tys. co stanowiło 33% ogółu gospodarstw domowych, natomiast liczba gospodarstw domowych z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną w wieku 65 lat i więcej wyniosła 2 358,2 tys. i ich udział stanowił 18,8% ogółu gospodarstw domowych.

Executive summary

The results of the 2021 Census indicate that within the last decade the population of Poland decreased by 476 thousand. The median of age of a statistical inhabitant of Poland is now almost 42 years, and over the past 10 years, the Polish society has aged on average by 4 years. On average, inhabitants of towns are older than those of villages by more than 3 years.

Compared to 2011, the age structure of the population has changed significantly, which is primarily the effect of shifting demographic booms and busts through successive age groups of the population. The results of the 2021 Census indicate large changes in population structure according to economic age groups. In the inter-census period, the proportion of the pre-working population as well as of working age population has decreased.

On the other hand, the share of the post-working population has significantly increased. Over the course of a decade, the population group 60/65 and over increased by around nearly 2 million people, and thus more than every fifth inhabitant of Poland is over 60 years old. The results of the 2021 Census also indicate changes in the population structure by marital status compared to the 2011 census data. Still, the most numerous group among 15-year-olds and older are people being married, who make up just over half of the population. The decrease in the proportion of couples being married is due to the low number of marriages concluded annually. Another group are single males and single females, and the structure is complemented by widows and divorced persons. However, in the case of the latter group there was a significant increase, i.e. by more than 800 thousand.

Over the last 10 years, the positive changes in the structure of educational attainment has been observed, including an increase in the share of people with higher education among both urban and rural residents. In 2021, every second person accomplished secondary and tertiary education. In particular, it is worth emphasizing the dynamic growth of university graduates (by more than 30% in the past 10 years). Preliminary data also show that women are more likely to increase their educational attainment levels. Differences in the structure of the population between censuses also stem from the shift of subpopulation of people with a certain level of education to subsequent age groups. This is especially true for older people who have already completed the education process.

The results of the 2021 Census have showed a significant increase in the number of persons with disabilities over the last decade, with higher dynamics growth (more than 26% in relation to 2011) observed among people with biological disabilities, i.e. those experiencing limitations of ordinary (basic) life activities typical for their age, than for persons with legal confirmation of disability. People with disabilities are more likely to belong to older age groups, with women still prevailing over men.

In 2021, the number of households consisting of older people – those including people over 65 years of age – amounted to 5 148,8 thousand, i.e. 41.1% of the total households and increased by 1 016,3 thousand, i.e. by 25% compared to 2011. Households composed of one person only aged 65 and over accounted for more than 45% in 2021. On the other hand, among the total number of two-persons households, those created only by two persons aged 65 and over accounted for almost 25%. In the 2021 Census, the number of households with at least one disabled person was 4 140,3 thousand, representing 33% of the total households, while the number of households with at least one disabled person aged 65 and over amounted to 2 358,2 thousand and accounted for 18.8% of the total number of households.

1. Stan ludności

1. Population size

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. pokazały, że w dniu 31 marca 2021 r. ludność Polski liczyła 38 036 118 osób zaliczanych do ludności według definicji krajowej. Od ostatniego spisu powszechnego, tj. od dnia 31 marca 2011 r. liczba ludności zmniejszyła się o 475 706 osób, tj. o 1,2 %. Jednocześnie odnotowano spadek liczby ludności w miastach – o 657 120 osób, natomiast – o 181 414 osób zwiększyła się liczba mieszkańców wsi.

W 2021 r. ludność miejska stanowiła 59,8% ogółu, na wsi mieszkało 40,2% (w 2011 r. udziały wynosiły odpowiednio – 60,8% i 39,2%). Liczba mieszkańców miast maleje od szeregu lat, mimo że co roku nadawane są prawa miejskie dotychczasowym miejscowościom wiejskim (w okresie międzypisowym powstały 52 nowe miasta). Proces ten głównie spowodowany jest rozwojem ośrodków podmiejskich. W okresie międzypisowym tempo przyrostu ludności wiejskiej wyniosło 1,2%, w miastach stopa ubytku kształtowała się na poziomie minus 2,8%. Zwiększenie liczby ludności wiejskiej na niekorzyść miast w dużej mierze jest spowodowane rozwojem ośrodków podmiejskich (najczęściej skupionych wokół dużych miast), które zostały zasilone młodymi ludźmi – byłymi mieszkańcami miast. Należy też podkreślić, że w latach 2002–2021 saldo migracji między terenami miejskimi i wiejskimi było dodatnie dla wsi, natomiast przez ponad pięćdziesiąt lat – aż do 2000 r. – notowano odpływ ludności ze wsi do miast. Dodatkowo, na szybszy na wsi niż w miastach rozwój ludności niezmiennie ma wpływ większa dzietność rodzin mieszkających na wsi.

Tablica 1. Ludność w miastach i na wsi
Table 1. Population in urban and rural areas

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		2011=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	
Ogółem Total	38 511 824	100	38 036 118	100	98,8
Miasta Urban	23 405 892	60,8	22 748 772	59,8	97,2
Wieś Rural	15 105 932	39,2	15 287 346	40,2	101,2

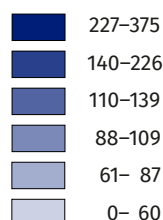
Gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadających na 1 km² powierzchni kraju, wyniosła 122 osoby (w 2011 r. – 123); w miastach 1017 (o 68 osób mniej niż w 2011 r.), na wsi 53 osoby – dekadę temu wskaźnik był nieznacznie niższy i wyniósł 52.

Województwem o najwyższej gęstości zaludnienia niezmiennie pozostaje województwo śląskie z liczbą 357 osób na km² (mniej o 18 osób w stosunku do wyników z 2011 r.). Najmniejszą gęstość zaludnienia notuje się w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim – 57 osób na km².

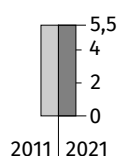
Mapa 1. Gęstość zaludnienia w latach 2011 i 2021 r.**Map 1. Population density in 2011 and 2021**

POLSKA: 2011 = 123
POLAND: 2021 = 122

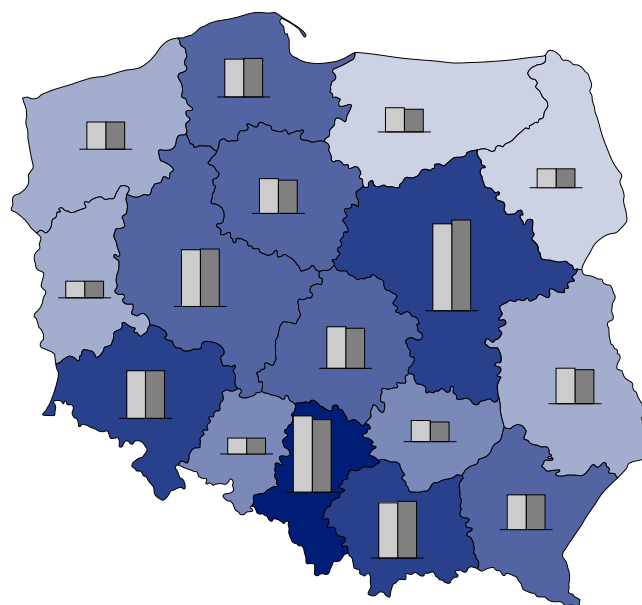
Ludność na 1 km²
Population per 1 km²

Liczba ludności w mln
Number of population in millions

POLSKA: 2011 = 38,5
POLAND: 2021 = 38,0

Największym województwem pod względem liczby ludności w 2021 r. pozostaje nadal województwo mazowieckie liczące 5 514 699 mieszkańców, co stanowi 14,5% ogółu ludności kraju. W stosunku do poprzedniego spisu odnotowało ono największy przyrost liczby ludności, tj. o 246 039 osób. Kolejnym pod względem liczby ludności jest województwo śląskie liczące 4 402 950 osób, co stanowi 11,6% ogółu ludności kraju. W województwie śląskim liczba ludności zmniejszyła się o 227 416 osób.

W kolejnych największych pod względem liczby mieszkańców województwach odnotowano wzrosty: w wielkopolskim o 57138, tym samym liczba ludności w województwie wyniosła w 2021 r. 3 504 579, w województwie małopolskim o 94 824 (liczba ludności wyniosła 3 432 295 osób).

Z kolei najmniejszymi województwami są: opolskie liczące 954 133 mieszkańców, co stanowi 2,5% całej ludności kraju (spadek o 62 079 osób) oraz lubuskie z liczbą ludności 991 213, gdzie także odnotowano spadek w stosunku do 2011 r. o 31 630 osób.

Tablica 2. Ludność według województw**Table 2. Population by voivodships**

Województwa Voivodships	2011	2021	2011=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures		
POLSKA POLAND	38 511 824	38 036 118	98,8
Dolnośląskie	2 915 241	2 904 894	99,6
Kujawsko-pomorskie	2 097 635	2 027 261	96,6
Lubelskie	2 175 700	2 052 340	94,3

1. POPULATION SIZE

Tablica 2. Ludność według województw (dok.)

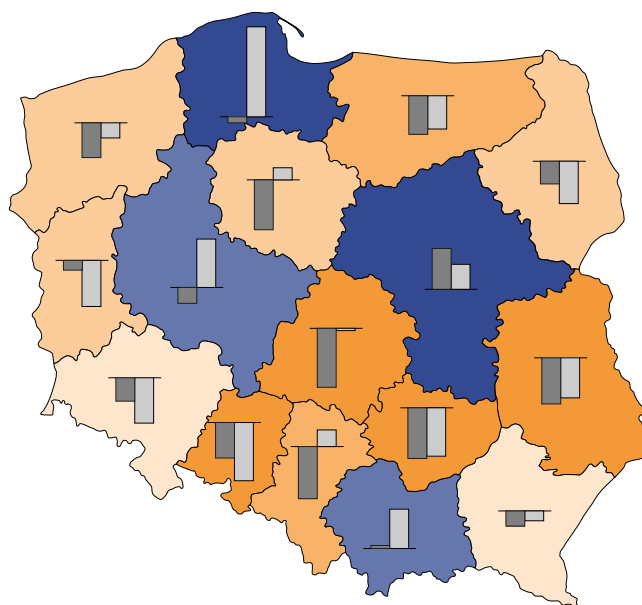
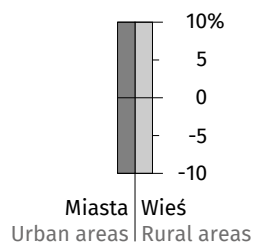
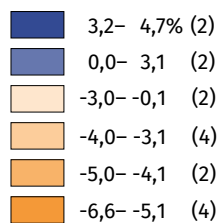
Table 2. Population by voivodships (cont.)

Województwa Voivodships	2011	2021	2011=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures		
Lubuskie	10 22 843	991 213	96,9
Łódzkie	2 538 677	2 410 286	94,9
Małopolskie	3 337 471	3 432 295	102,8
Mazowieckie	5 268 660	5 514 699	104,7
Opolskie	1 016 212	954 133	93,9
Podkarpackie	2 127 286	2 093 360	98,4
Podlaskie	1 202 365	1 154 283	96,0
Pomorskie	2 276 174	2 357 320	103,6
Śląskie	4 630 366	4 402 950	95,1
Świętokrzyskie	1 280 721	1 196 557	93,4
Warmińsko-mazurskie	1 452 147	1 382 232	95,2
Wielkopolskie	3 447 441	3 504 579	101,7
Zachodniopomorskie	1 722 885	1 657 716	96,2

Mapa 2. Przyrosty/ubytki liczby ludności miejskiej i wiejskiej w 2021 r.

Map 2. Increase/decrease of urban and rural population in 2021

POLSKA = -1,2%
POLAND

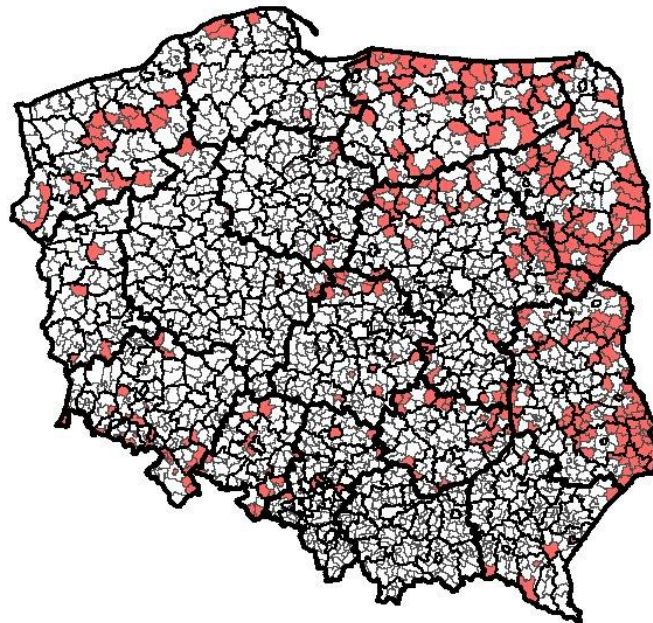
W okresie międzypisowym w większości województw odnotowano spadek liczby ludności, największy w świętokrzyskim – o 6,6%, opolskim – o 6,1% oraz lubelskim – o 5,7%. Z kolei najwyższy przyrost liczby ludności wystąpił w województwach: mazowieckim – o 4,7% i pomorskim – o 3,6%. Skala zmian liczby mieszkańców w poszczególnych województwach jest związana z rozwojem infrastruktury społeczno-gospodarczej i perspektywami na rynku pracy, co w konsekwencji warunkuje migracje (napływ lub brak odpływu przede wszystkim ludzi młodych), a następnie tworzenie rodzin.

Spośród 2 477 gmin funkcjonujących w Polsce w 2021 r. spadek liczby ludności w stosunku do wyników NSP 2011 miał miejsce w 1 776 gminach, w tym w 1 181 gminach ubytek ludności wyniósł powyżej 5%, a w 397 powyżej 10%.

Większość gmin, które odnotowały duży spadek liczby ludności (powyżej 10%) znajduje się na terenach tzw. „ściany wschodniej”. Szczególna koncentracja tego typu gmin ma miejsce w województwie podlaskim (stanowią one blisko połowę gmin województwie), w południowej części województwa lubelskiego, obszarach przy granicy z Rosją, wschodniej części Pomorza Zachodniego oraz terenach górskich w południowej części kraju.

Mapa 3. Gminy o ubytku ludności większym niż 10% w 2021 r.

Map 3. Gminas with a population decrease of more than 10 % in 2021

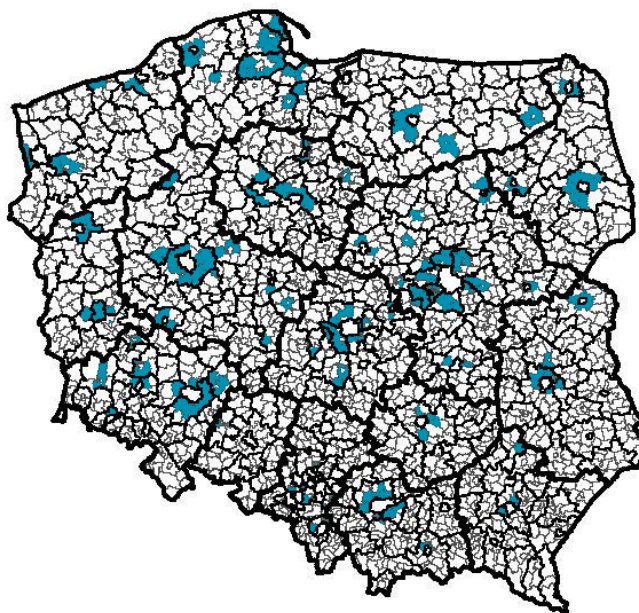
Relatywnie dobrą sytuacją demograficzną charakteryzowały się natomiast obszary położone w województwach: małopolskim, pomorskim, wielkopolskim oraz centralna część województwa mazowieckiego (aglomeracja warszawska wraz z przyległymi gminami). Warto zwrócić uwagę również na województwo podkarpackie, w którym, pomimo położenia na obszarze „ściany wschodniej”, odsetek gmin o znacznym spadku ludności był stosunkowo niewielki.

Sześć spośród dziesięciu gmin o najwyższym spadku ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. znajduje się w województwie podlaskim. Na drugim miejscu wśród gmin z najwyższym ubytkiem znajduje się Hel (gm. miejska, pow. pucki, woj. pomorskie). Należy zauważyć, że powiat pucki, jak i całe województwo pomorskie, odznacza się stosunkowo dobrą sytuacją demograficzną. Gmina Hel charakteryzuje się jednak od wielu lat szczególnie wysokim, ujemnym saldem migra-

cji i w latach 2011–2021 jej ludność zmniejszyła się o prawie jedną czwartą. Warto odnotować, że wśród dziesięciu gmin o najwyższym ubytku ludności, Hel jest jedyną gminą miejską. Analizę zmian w liczbie ludności poszczególnych gmin, a także i miast, należy jednak zawsze prowadzić w kontekście ewentualnych zmian administracyjnych, jakie miały miejsce na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat.

Mapa 4. Gminy o przyroście ludności większym niż 10% w 2021 r.

Map 4. Gminas with a population increase of more than 10 % in 2021

Tablica 3. Gminy o największym ubytku ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r.

Table 3. Gminas with the largest population decrease in 2021 compared to 2011

Gmina Gmina	Powiat Powiat	Województwo Voivodship	Typ gminy Type of gmina	2011=100
Dobrzeń Wielki ^a	opolski	opolskie	wiejska	63,8
Hel	pucki	pomorskie	miejska	76,0
Dubicze Cerkiewne	hajnowski	podlaskie	wiejska	78,3
Sterdyń	sokołowski	mazowieckie	wiejska	79,6
Czyże	hajnowski	podlaskie	wiejska	79,8
Nowy Dwór	sokólski	podlaskie	wiejska	79,9
Kleszczele	hajnowski	podlaskie	miejsko-wiejska	80,0
Ceranów	sokołowski	mazowieckie	wiejska	80,0
Czeremcha	hajnowski	podlaskie	wiejska	80,1
Milejczyce	siemiatycki	podlaskie	wiejska	80,5

a W dniu 1 stycznia 2017 r. część gminy Dobrzeń Wielki została włączona do miasta Opole.

Tablica 4. Gminy o największym przyroście ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r.**Table 4. Gminas with the largest population increase in 2021 compared to 2011**

Gmina Gmina	Powiat Powiat	Województwo Voivodship	Typ gminy Type of gmina	2011=100
Stawiguda	olsztyński	warmińsko-mazurskie	wiejska	211,8
Kosakowo	pucki	pomorskie	wiejska	189,5
Czernica	wrocławski	dolnośląskie	wiejska	179,1
Komorniki	poznański	wielkopolskie	wiejska	177,1
Dopiewo	poznański	wielkopolskie	wiejska	176,8
Rokietnica	poznański	wielkopolskie	wiejska	174,7
Siechnice	wrocławski	dolnośląskie	miejsko-wiejska	170,0
Długotęka	wrocławski	dolnośląskie	wiejska	170,0
Pruszcz Gdański	gdański	pomorskie	wiejska	169,3
Kleszczewo	poznański	wielkopolskie	wiejska	168,7

Największym przyrostem ludności charakteryzowały się przede wszystkim gminy położone w bezpośrednim sąsiedztwie największych ośrodków miejskich, co wynika z siły przyciągania wielkich aglomeracji jako atrakcyjnych rynków pracy. Nadmienić jednak należy, że proces suburbanizacji dotyczy również miast średniej wielkości.

Warto zauważyć, że większość głównych ośrodków miejskich odnotowuje spadek populacji. Spośród 37 miast liczących powyżej 100 tysięcy mieszkańców jedynie w ośmiu wystąpił wzrost liczby ludności, wśród nich są miasta wojewódzkie: Zielona Góra, Warszawa, Rzeszów, Wrocław, Kraków, Gdańsk, Opole i Białystok. Pozostałe miasta wojewódzkie odnotowały ubytki ludności, największe w Katowicach i Łodzi (ubytek około 8%), następnie Kielce i Bydgoszcz.

Tablica 5. Ludność w miastach wojewódzkich**Table 5. Population in provincial capitals**

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		2011=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	
POLSKA POLAND	38 511 824	100,0	38 036 118	100,0	98,8
Wrocław	630 131	1,6	672 929	1,8	106,8
Bydgoszcz	363 926	0,9	337 666	0,9	92,8
Toruń	204 954	0,5	198 273	0,5	96,7
Lublin	349 103	0,9	334 681	0,9	95,9

Tablica 5. Ludność w miastach wojewódzkich (dok.)**Table 5. Population in provincial capitals (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute figures	w % in %	2011=100
Gorzów Wielkopolski	124 534	0,3	119 964	0,3	96,3
Zielona Góra ^a	118 982	0,3	140 002	0,4	117,7
Łódź	728 892	1,9	670 642	1,8	92,0
Kraków ^b	757 611	2,0	800 653	2,1	105,7
M.st. Warszawa	1 700 612	4,4	1 860 281	4,9	109,4
Opole ^c	122 625	0,3	127 387	0,3	103,9
Rzeszów ^d	179 386	0,5	195 871	0,5	109,2
Białystok	293 998	0,8	294 242	0,8	100,1
Gdańsk	460 276	1,2	486 022	1,3	105,6
Katowice	310 764	0,8	285 711	0,8	91,9
Kielce	202 196	0,5	186 894	0,5	92,4
Olsztyn	174 645	0,5	170 225	0,4	97,5
Poznań	554 696	1,4	546 859	1,4	98,6
Szczecin ^e	410 131	1,1	396 168	1,0	98,8

a W dniu 1 stycznia 2015 r. gmina wiejska Zielona Góra została przyłączona do miasta Zielona Góra. b W dniu 1 stycznia 2013 r. część gminy Kocmyrzów-Luborzyca została włączona do miasta Kraków. c W dniu 1 stycznia 2017 r. części gmin Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice i Prószków zostały włączone do miasta Opole. d W dniu 1 stycznia 2017 r. część gminy Świlcza została włączona do miasta Rzeszów. W dniu 1 stycznia 2019 r. część gminy Głogów Małopolski i gminy Tycczyn zostały włączone do miasta Rzeszów. W dniu 1 stycznia 2021 r. część gminy Głogów Małopolski została włączona do miasta Rzeszów. e W dniu 1 stycznia 2016 r. część gminy Goleniów została włączona do miasta Szczecin.

2. Ludność według płci i wieku

2. Population by sex and age

W okresie międzypisowym nie zmieniły się istotnie proporcje ludności według płci; w dalszym ciągu mężczyźni stanowią 48,3% ogółu ludności, zaś kobiety – 51,7%.

Współczynnik feminizacji utrzymał się na poziomie z 2011 r. – na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Wśród ludności miejskiej współczynnik feminizacji wyniósł 111 – podobnie jak w 2011 r., na wsi – 100 tj. o 1 p.proc. mniej niż w 2011 r. Współczynnik ten zmienia się wraz ze wzrostem wieku ludności; mężczyźni przeważają liczebnie aż do wieku 48 lat – współczynnik wynosi 99,6, wśród ludności od 49-go roku życia na 100 mężczyzn przypada już ponad 100 kobiet, a w najstarszych grupach (85 lat i więcej) – 260. Granica wieku liczebnej przewagi mężczyzn przesunęła się o 2 lata w stosunku do wyników NSP'2011, kiedy to odnotowano większą liczbę mężczyzn niż kobiet do wieku 46 lat.

Tablica 6. Ludność według płci
Table 6. Population by sex

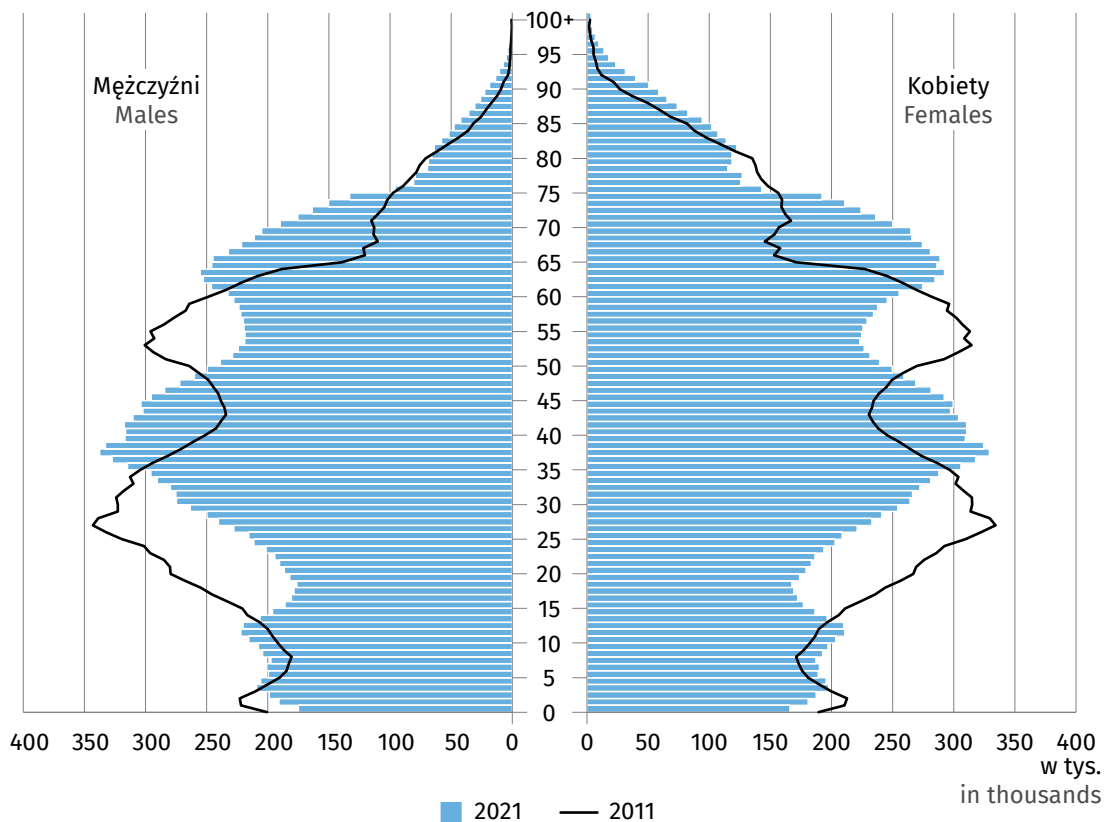
Wyszczególnienie Specification	2011		2021			2011=100
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute figures	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute figures	w % in %	przyrost/ ubytek increase/ decrease	
Ogółem Total	38 511 824	100,0	38 036 118	100,0	-475 706	98,8
Mężczyźni Males	18 643 870	48,4	18 388 894	48,3	-254 976	98,6
Kobiety Females	19 867 954	51,6	19 647 224	51,7	-220 730	98,9

Wyniki spisów 2021 i 2011 w zakresie struktury wieku ludności różnią się znacząco. Różnica ta jest przede wszystkim efektem przesuwania się w czasie wyżów i niżów demograficznych przez kolejne grupy wieku ludności. Zmiany w strukturze wieku ludności przedstawia poniższa piramida wieku.

W wyniku niekorzystnych trendów demograficznych zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. W spisie 2021 udział w ogólnej populacji ludności w wieku 0–17 lat wynosił 18,4% wobec 18,7% z 2011 roku. Mniej dzieci i młodzieży odnotowano zarówno wśród ludności miejskiej (spadek udziału o 0,1 p.proc. do 16,9%), jak i wiejskiej – udział tej grupy ludności wynosi 20,6% i w stosunku do 2011 r. jest mniejszy o 0,8 p.proc.

Wykres 1. Ludność według płci i wieku

Chart 1. Population by sex and age

Tablica 7. Stan i struktura ludności według wieku

Table 7. Size and structure of population by age

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Ekonomiczne grupy wieku Economic age groups				
		przedprodukcyjny (0-17 lat) pre-working (0-17)	produkcyjny (18-59/64 lata) working (18-59/64)			poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) post-working (60/65 and more)
			razem total	mobilny (18-44 lata) mobile (18-44)	niemobilny (45-59/64 lata) non-mobile (45-59/64)	

W liczbach bezwzględnych In absolute figures

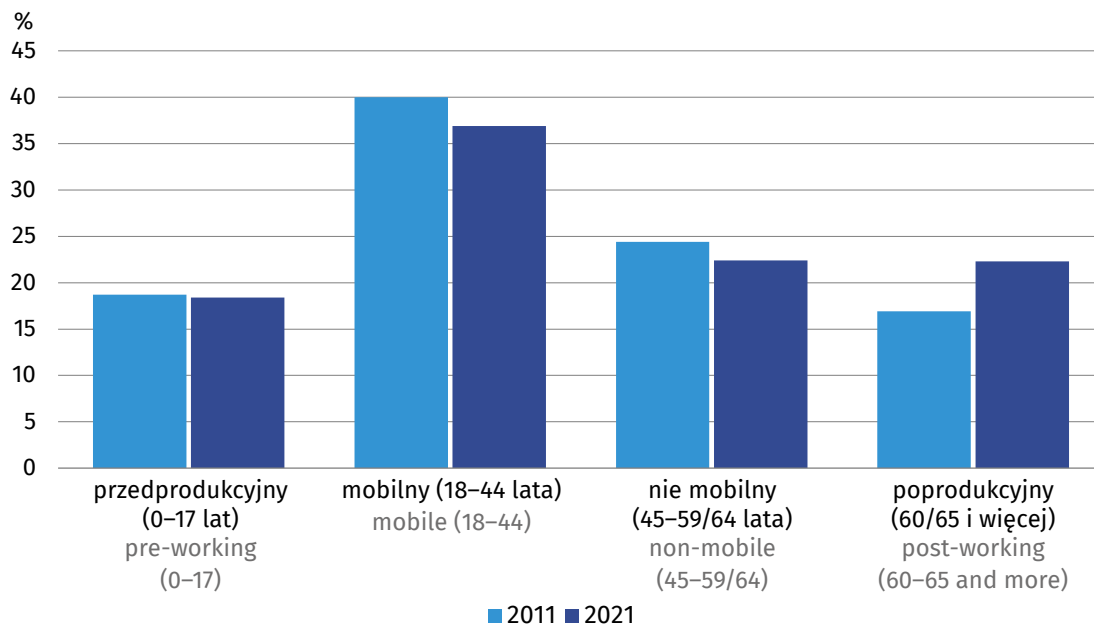
Ogółem Total	2011	38 511 824	7 202 273	24 797 408	15 418 861	9 378 547	6 512 143
	2021	38 036 118	7 000 583	22 554 897	14 052 944	8 501 953	8 480 638
Miasta Urban areas	2011	23 405 892	3 975 859	15 258 306	9 325 898	5 932 408	4 171 727
	2021	22 748 772	3 850 367	13 364 093	8 400 807	4 963 286	5 534 312

Tablica 7. Stan i struktura ludności według wieku (dok.)
Table 7. Size and structure of population by age (cont.)

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Ekonomiczne grupy wieku Economic age groups				
			przedpro- dukcyjny (0–17 lat) pre-wor- king (0–17)	produkcyjny (18–59/64 lata) working (18–59/64)			popro- dukcyjny (60/65 lat i więcej) post-wor- king (60/65 and more)
				razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18–44)	niemo- bilny (45–59/64 lata) non- mobile (45–59/64)	
Wieś Rural areas	2011	15 105 932	3 226 414	9 539 102	6 092 963	3 446 139	2 340 416
	2021	15 287 346	3 150 216	9 190 804	5 652 137	3 538 667	2 946 326
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)							
Ogółem Total	2011	100,0	18,7	64,4	40,0	24,4	16,9
	2021	100,0	18,4	59,3	36,9	22,4	22,3
Miasta Urban areas	2011	100,0	17,0	65,2	39,8	25,3	17,8
	2021	100,0	16,9	58,7	36,9	21,8	24,3
Wieś Rural areas	2011	100,0	21,4	63,1	40,3	22,8	15,5
	2021	100,0	20,6	60,1	37,0	23,1	19,3
2011=100							
Ogółem Total	2021	98,8	97,2	91,0	91,1	90,7	130,2
Miasta Urban areas	2021	97,2	96,8	87,6	90,1	83,7	132,7
Wieś Rural areas	2021	101,2	97,6	96,3	92,8	102,7	125,9

Podstawowy wpływ na zmniejszenie liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym miała niska liczba urodzeń żywych, która oscylowała od 386 tys. urodzeń w 2012 r. do 355 tys. w 2020 r.

W stosunku do 2011 r. spadła zarówno liczebność (o ponad 2,2 mln osób), jak i odsetek (o 3,0 p.proc.) ludności w wieku produkcyjnym. Przy czym odnotowano większy spadek udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym w ludności ogółem (o 3,1 p.proc.), niż udziału osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 2,0 p.proc.).

Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2011 i 2021**Chart 2. Population by economic age groups in 2011 and 2021**

Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, tj. o ponad 5 p.proc. Oznacza to, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 i więcej, a tym samym już przeszło co 5 mieszkańców Polski ma ponad 60 lat.

Na skutek zmian w ekonomicznych grupach wieku wzrósł współczynnik obciążenia. Oznacza to, że w 2021 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 69 osób w wieku nieprodukcyjnym; o blisko 14 osób więcej niż miało to miejsce w 2011 r.

Tablica 8. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym**Table 8. Population at non-working age per 100 persons at working age**

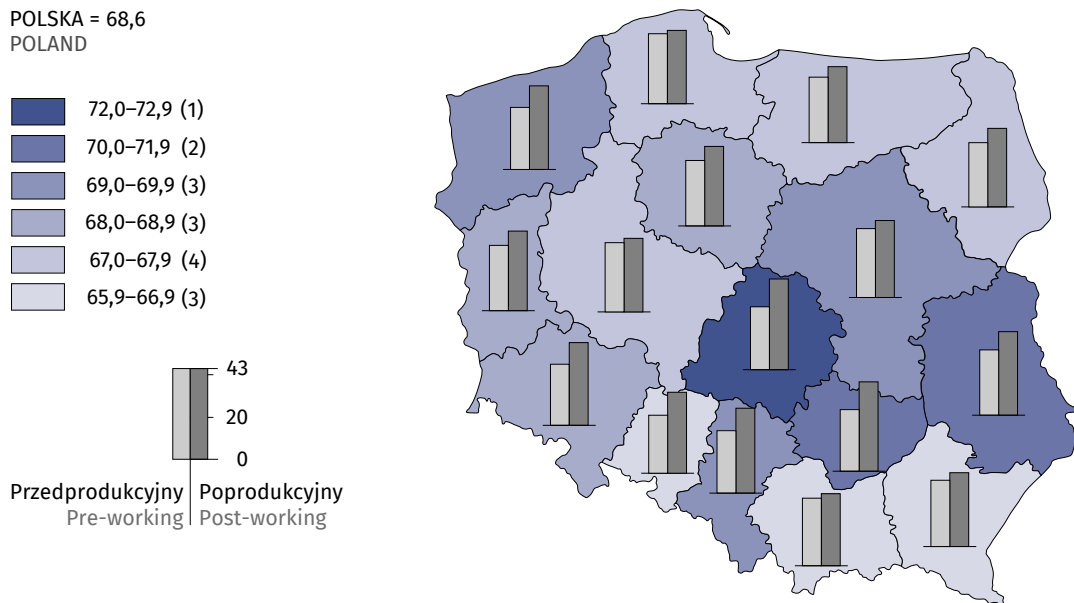
Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females
Ogółem Total	2011	55	44	68
	2021	69	54	86
Przedprodukcyjny Pre-working	2011	29	29	30
	2021	31	30	32
Poprodukcyjny Post-working	2011	26	15	38
	2021	38	24	53
Miasta Urban areas	2011	53	42	66
	2021	70	54	88
Wieś Rural areas	2011	58	47	72
	2021	66	53	82

Szczególnie duży wzrost wskaźnika odnotowano dla ludności miejskiej – aż o 17 p.proc., natomiast w miastach o 8 p.proc. więcej. Wzrost współczynnika obciążenia dotyczy zarówno grupy wieku przedprodukcyjnego, dla której odnotowano wzrost o 2 p.proc. (z 29 w 2011 r. do 31 w 2021 r.), jak i dla wieku poprodukcyjnego. Przy czym wzrost w tym przypadku był dużo wyższy i wyniósł 12 p.proc. (z 26 w 2011 r. do 38 w 2021 r.). Tendencja ta dotyczy zarówno ludności miejskiej, jak i wiejskiej.

Współczynnik obciążenia przyjął najniższe wartości w województwach opolskim, małopolskim i podkarpackim – na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, najwyższy współczynnik (73) występuje w województwie łódzkim. We wszystkich województwach wskaźnik dla wieku poprodukcyjnego jest wyższy niż dla wieku przedprodukcyjnego. Największe różnice odnotowano w województwie świętokrzyskim i łódzkim. Różnica pomiędzy wielkościami wskaźników wyniosła w nich ponad 13 (odpowiednio: 42 do 29 i 43 do 30). Oznacza to mniejszą liczbę osób, które będą wchodzić na rynek pracy od liczby ludności, która rynek ten już opuściła.

Mapa 5. Współczynnik obciążenia demograficznego w oparciu o ekonomiczne grupy wieku w 2021 r.

Map 5. Demographic dependency ratio by economic age groups in 2021

Malejący odsetek dzieci i młodzieży oraz starzenie się ludności w wieku produkcyjnym, a także coraz większy udział ludności w wieku emerytalnym stanowią stały, obserwowany od szeregu lat trend. Podstawową przyczyną jest niska dzietność, nie gwarantująca prostej zastępowalności pokoleń, co pogłębia proces starzenia się polskiego społeczeństwa.

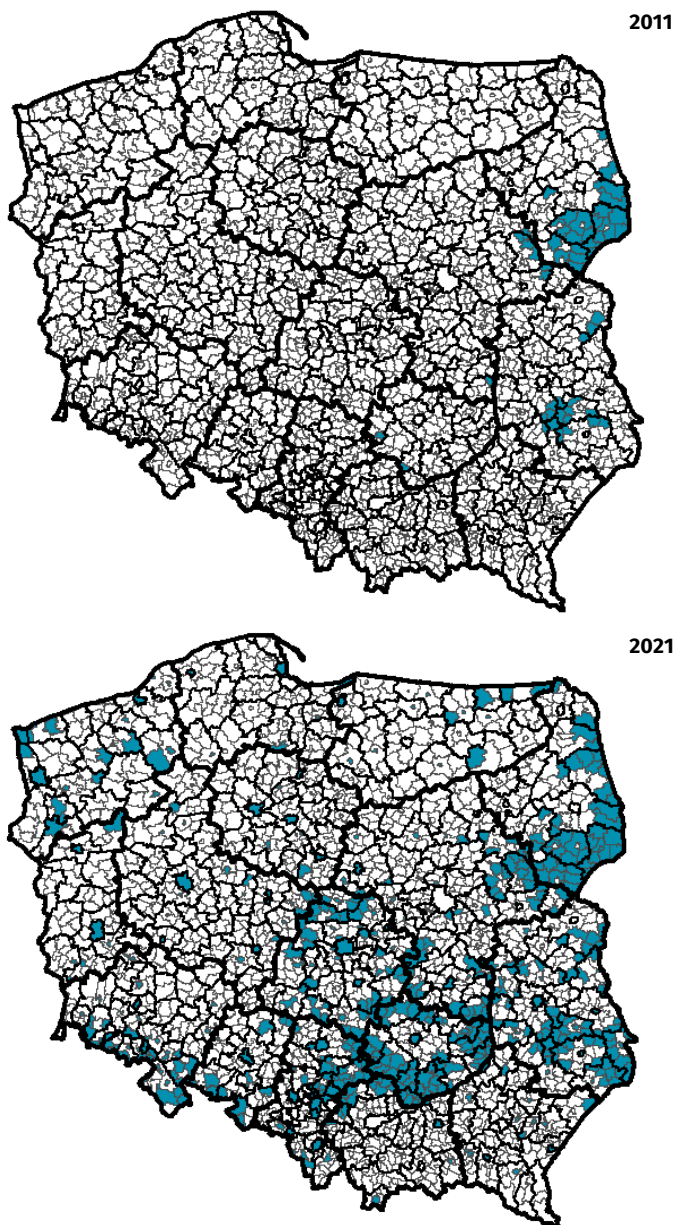
W porównaniu do danych bilansowych z końca 2020 r. struktura wieku ludności ze spisu 2021 nie różni się istotnie. Niewielki spadek udziału (o 0,2 p.proc.) odnotowano w przypadku wieku produkcyjnego mobilnego, natomiast w przypadku wieku przedprodukcyjnego – niewielki wzrost (również o 0,2 p.proc.) Udziały pozostałych ekonomicznych grup wieku pozostały na zbliżonym poziomie, zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet. Większe różnice pomiędzy danymi pozyskanymi ze spisu 2021, a danymi opracowanymi na podstawie bilansu 2020 r. odnotowano wśród ludności wiejskiej. W przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym wzrost wyniósł 1,1 p.proc., natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym obniżył się o 1,3 p.proc. (dla wieku mobilnego o 1,5 p.proc.). Jednocześnie – ze względu na mniejszą (o 229 tys.) liczbę ludności uzyskaną w spi-

sie 2021 w stosunku do bilansu z 2020 r. – liczebność ekonomicznych grup wieku uległa obniżeniu, aczkolwiek w różnym stopniu.

Porównanie wyników spisów z 2011 i 2021 roku pokazuje szybki proces starzenia się ludności, który ma miejsce obecnie w Polsce. W 2011 r. odsetek osób w wieku 65 i więcej lat był wyższy niż 20% w zaledwie 51. gminach (tj. około 2%). Gminy te były położone przede wszystkim w województwie podlaskim oraz lubelskim. W 2021 r. liczba gmin z udziałem osób starszych przekraczającym 20% wzrosła dziesięciokrotnie, stanowiły one już ponad 1/5 wszystkich gmin w Polsce. Najmłodsze demograficznie były obszary położone na Pomorzu i w Małopolsce. W tych województwach było stosunkowo niewiele gmin z wysokim odsetkiem osób w wieku 65 lat i więcej.

Mapa 6. Gminy, w których odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej wynosił 20% i więcej

Map 6. Gminas with 20% or more of the population aged 65 and more

Warto zaznaczyć, że w 2011 r. liczba gmin, gdzie udział osób w wieku 65 lat i więcej nie przekraczał 10%, wynosiła aż 221. Dziesięć lat później takich gmin pozostało zaledwie siedem. Najniższy odsetek osób starszych odnotowano w gminie Kleszczewo (pow. poznański, woj. wielkopolskie) – 8,9%, a także w gminie wiejskiej Komorniki (pow. poznański, woj. wielkopolskie) – 9,1% oraz gminie wiejskiej Stawiguda (pow. olsztyński, woj. warmińsko-mazurkie) – 9,3%.

Proces starzenia się społeczeństwa najlepiej obrazują wybrane wskaźniki. Mediana¹ jest jedną z podstawowych miar pozwalających określić zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa na przestrzeni lat. Kolejnymi miarami są m.in.: wskaźnik starości demograficznej², indeks starości³ oraz obciążenie demograficzne⁴ – w tym przypadku szczególnie ważna jest relacja między wskaźnikami cząstkowymi.

Tablica 9. Wybrane wskaźniki starzenia się ludności
Table 9. Selected population ageing indicators

Wyszczególnienie Specification	Mediana wieku Median age	Wskaźnik starości demograficznej Old age ratio	Indeks starości Ageing index	Współczynnik obciążenia demograficznego Dependency ratio
2011	38	14	90	40
2021	42	19	119	52

Mediana wieku statystycznego mieszkańca Polski to obecnie prawie 42 lata i w ciągu minionych 10 lat polskie społeczeństwo postarzało się średnio o 4 lata. Mieszkańcy miast są starsi od mieszkańców wsi – obecnie średnio o ponad 3 lata.

Należy zwrócić uwagę, że mediana wieku najwolniej rośnie w województwach o już niemłodej populacji, ale z dużymi ośrodkami miejskimi i akademickimi. Wynika to z zachowania równowagi między starzeniem się osiadłych mieszkańców tych regionów a napływem osób młodych w celu podjęcia nauki lub w poszukiwaniu pracy. Należą do nich województwa: mazowieckie (które postarzało się na przestrzeni ostatnich 10 lat o 2,5 roku), dolnośląskie (3 lata) oraz łódzkie, małopolskie i pomorskie (o ponad 3 lata).

1 Mediana (wiek środkowy) – parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

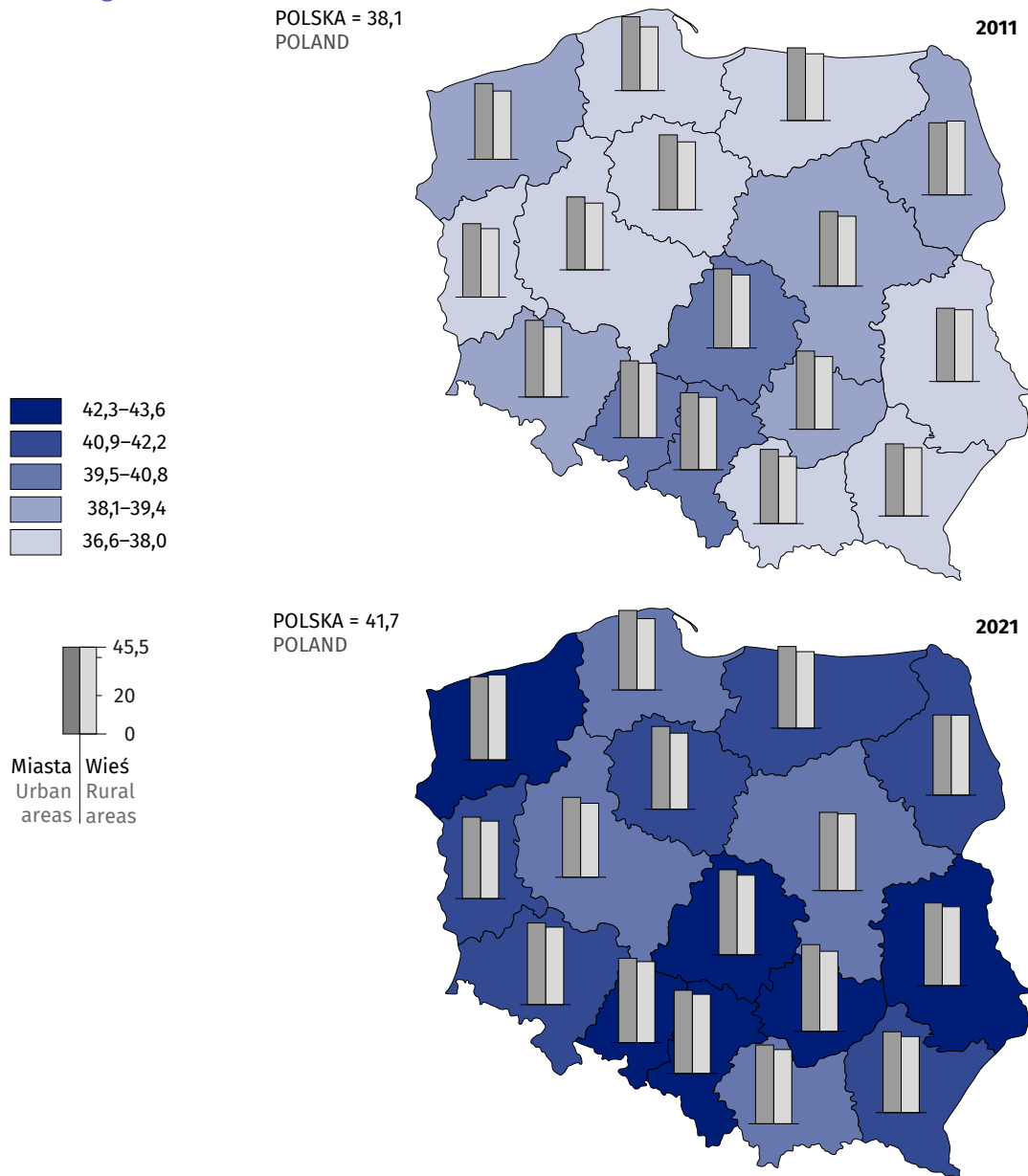
2 Udział (%) osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji.

3 Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków przypadająca na 100 wnuczków).

4 Liczba osób w skrajnych grupach wieku przypadająca na 100 osób w wieku środkowym, np. liczba dzieci (0–14 lat) oraz osób starszych (65 lat i więcej) na 100 osób w wieku 15–64 lata. Do obliczeń stosuje się także ekonomiczne grupy wieku, tj. wiek: przedprodukcyjny (1–17 lat), produkcyjny (18–59/64 lata) i poprodukcyjny (60/65 lat i więcej).

Mapa 7. Mediana wieku

Map 7. Median age

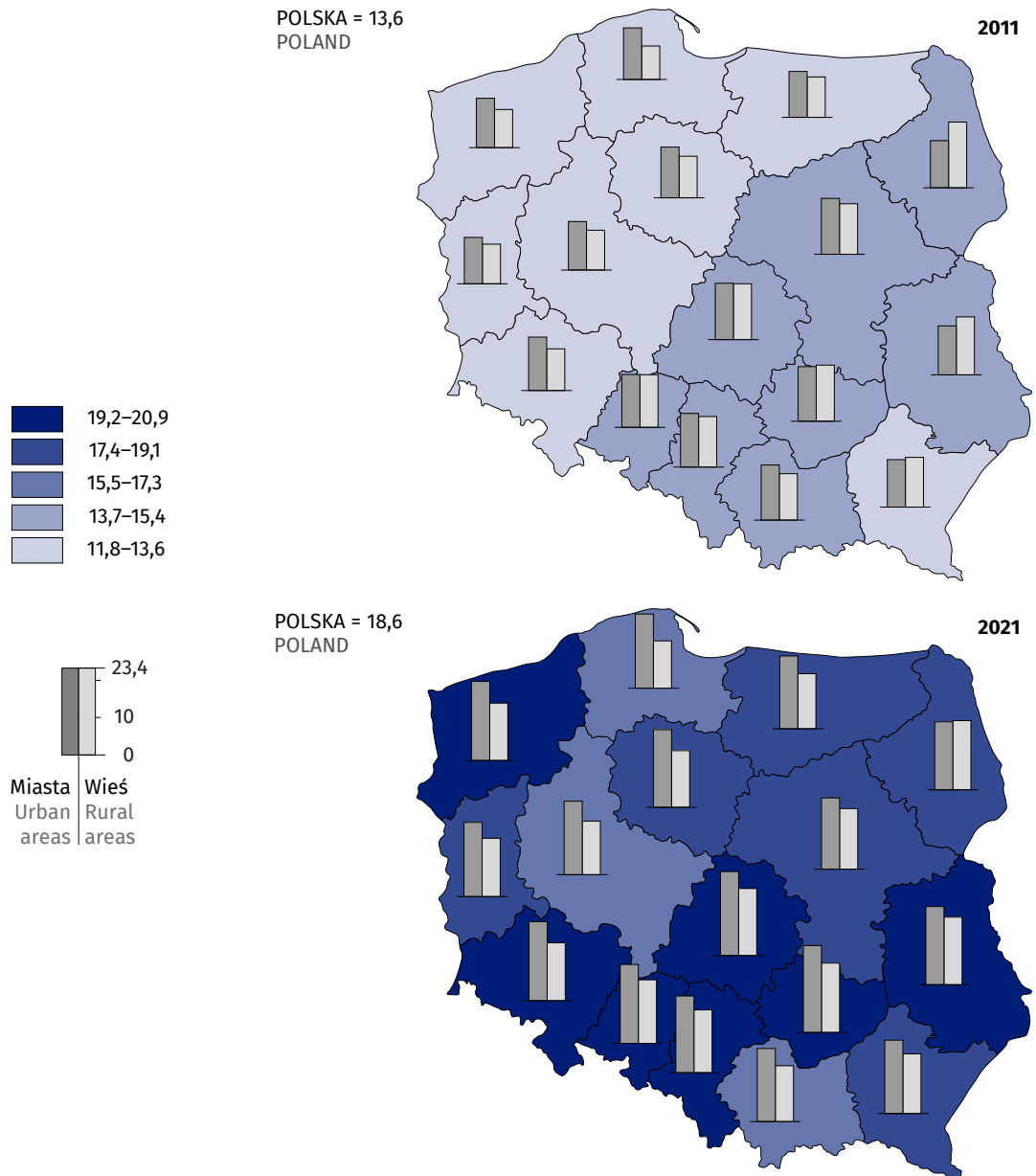
Wskaźnik starości demograficznej jest klasycznym miernikiem na określenie czy dana populacja jest już stara. Zgodnie z przedstawionymi w końcu lat 50. XX wieku rekomendacjami ONZ (brak nowych/zaktualizowanych rekomendacji) społeczność, w której 6% ludności osiągnęło 65. rok życia, można nazwać społeczeństwem starym. Taki odsetek Polska przekroczyła w pierwszej połowie lat 60. ubiegłego wieku – należy podkreślić, że wówczas w Polsce przeciętne trwanie życia kobiet było krótsze o ponad 5 lat niż obecnie, a mężczyzn – o ponad 7 lat.

W ciągu minionych 10 lat udział osób w starszym wieku dla Polski wzrósł o ponad 5 p.proc i obecnie wynosi 18,6%. W latach 2011–2021 największe tempo wzrostu odsetka osób w wieku 65 lat i więcej miało miejsce w województwie zachodniopomorskim – o 7 p.proc (z 12,4% do 19,4%)

Istotnie wzrósł on także w województwie lubuskim (o 6,6 p.proc.) oraz dolnośląskim (o 6 p.proc.). Natomiast najmniejszy przyrost liczby ludności w starszym wieku odnotowano w województwie małopolskim i mazowieckim – w obu o 3,6%.

Mapa 8. Wskaźnik starości demograficznej

Map 8. Old age ratio

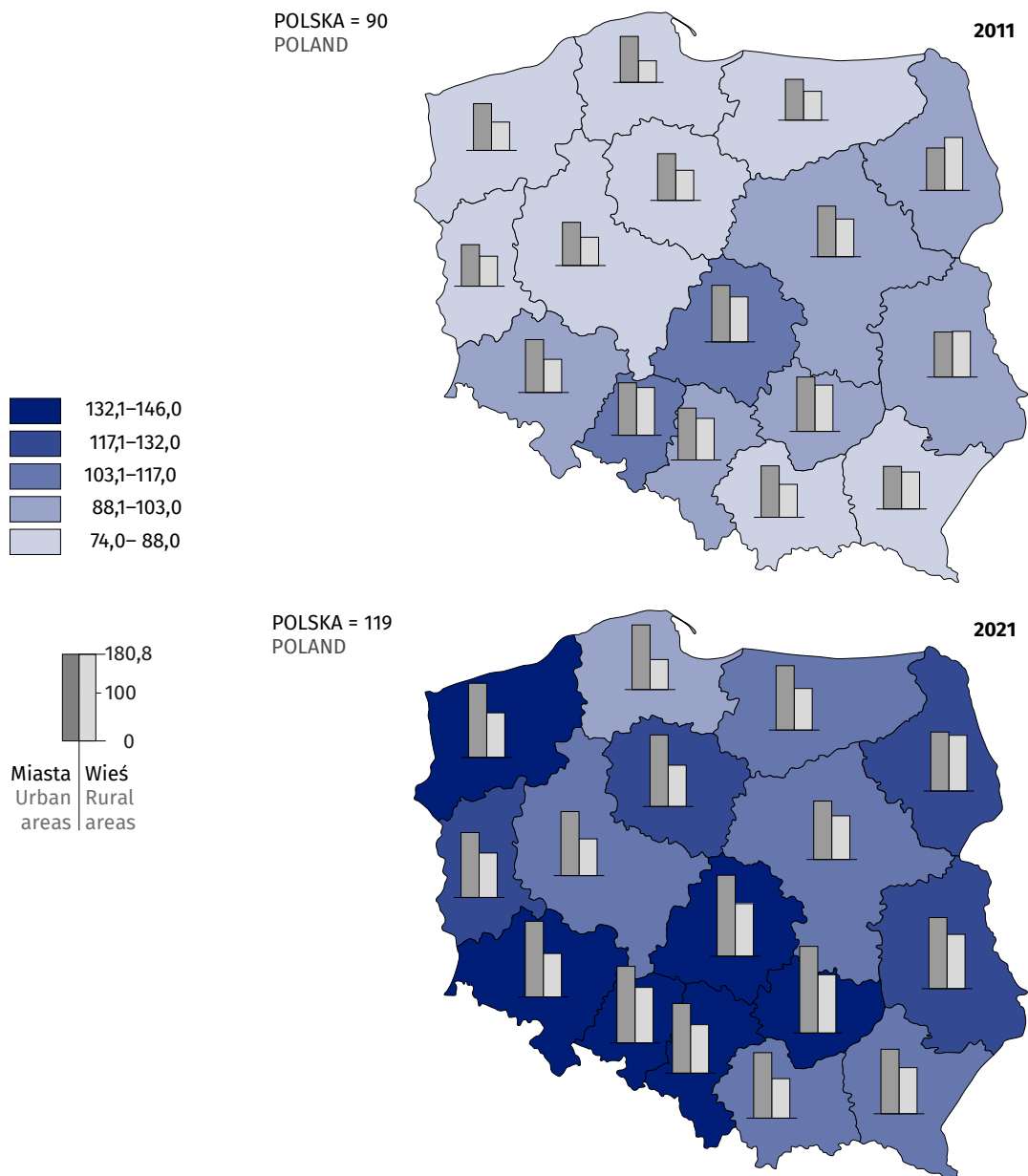

Spadek liczby urodzeń, jaki miał miejsce w ostatnich dziesięciu latach, powoduje znaczne pogorszenie proporcji między najmłodszymi a najstarszymi generacjami. Ten fakt znajduje odzwierciedlenie w wartościach przyjmowanych przez indeks starości. Oczywiście im niższa wartość miernika tym lepsze zabezpieczenie dla osób w starszym wieku, inaczej ujmując liczba dzieci (0–14 lat) stanowi „przeciwwagę” dla liczby ludności w wieku 65 i więcej lat. W 2011 r. w Polsce na

100 wnuczków przypadło 90 dziadków. W 2021 r. jest już ponad jeden do jednego, z przewagą dziadków – indeks starości wynosi 119. W 2021 r. nie było już województw, w których liczba dziadków byłaby niższa niż liczba wnuków. Wyniki spisu 2021 pokazują, że najmniej korzystna sytuacja w tym zakresie ma miejsce w województwie świętokrzyskim (146 dziadków na 100 wnuczków), łódzkim (143) oraz opolskim (138).

Mapa 9. Indeks starości

Map 9. Agein index

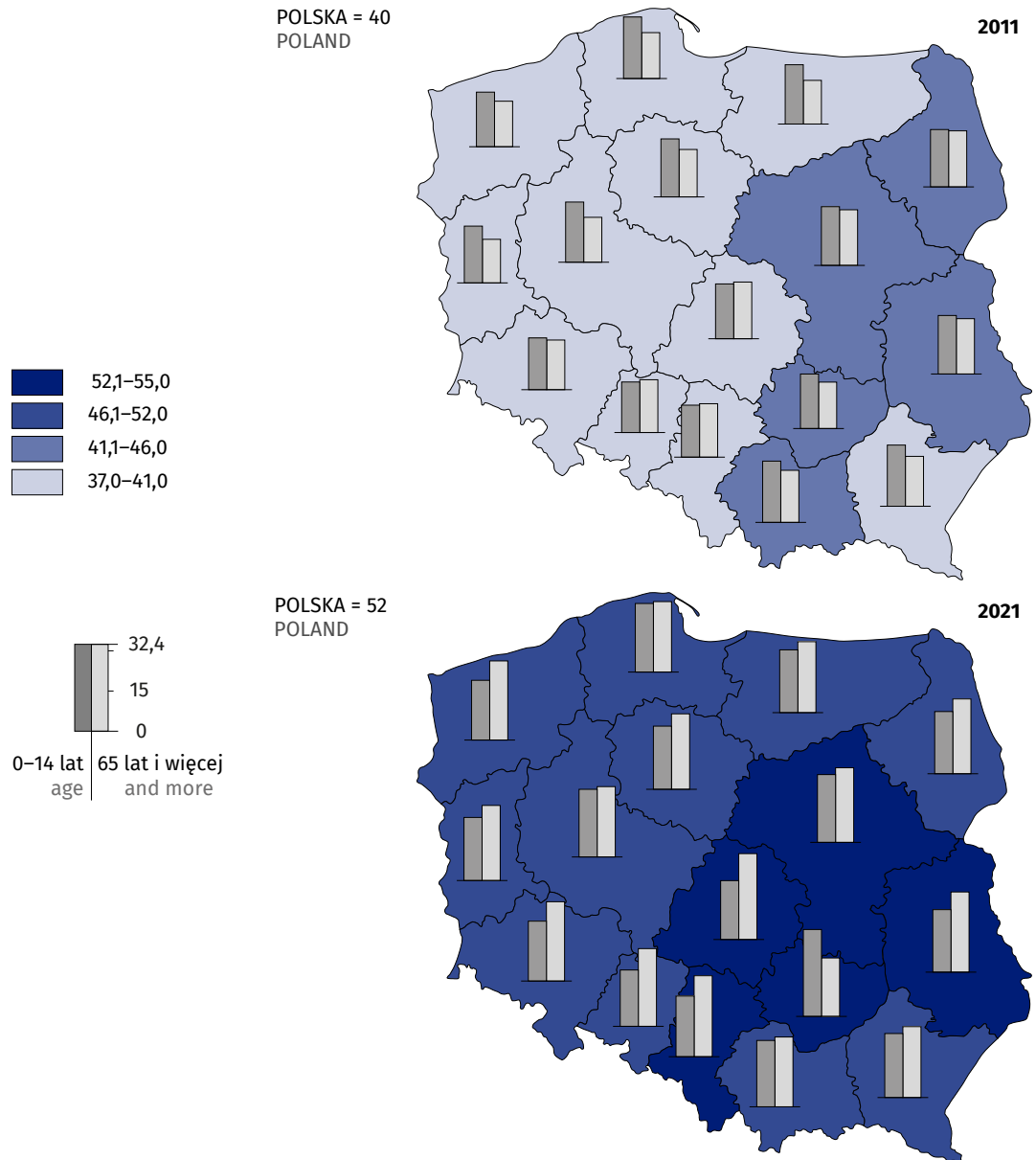
Analizując wielkość wskaźnika obciążenia demograficznego uwagę należy skoncentrować głównie na jego częściach składowych, tj. współczynnikach cząstkowych. Dla analizy dłuższego okresu zdecydowanie ważniejsze są jednak proporcje między udziałami dzieci i osób w starszym wieku niż ogólna wielkość wskaźnika.

W 2011 r. współczynnik obciążenia wyniósł 40, a jego składowe były prawie równe, tj. 21 stanowiły dzieci i 19 – osoby starsze. Natomiast w 2021 r. ogólna wartość współczynnika była wyższa i wynosiła 52, tj. więcej dzieci i osób starszych przypadowało na 100 osób w wieku dojrzałym. Przy czym proporcje między cząstkowymi współczynnikami obciążenia są coraz mniej korzystne, tj. w 2021 r. na wskaźnik ogólny składało się 24 dzieci i ponad 28 osób w wieku 65 lat i więcej.

Najmniej korzystne relacje między cząstkowymi współczynnikami odnotowano w województwie świętokrzyskim – współczynnik obciążenia wyniósł tam 54 (w tym 22 stanowiły dzieci i 32 – osoby starsze). Obecnie w żadnym z województw nie mamy do czynienia z „pozytywną” (tj. na korzyść dzieci w wieku 0–14 lat) różnicą wielkości cząstkowych wskaźników. Najmniejsza dysproporcja ma miejsce w województwie pomorskim – 0,7 p.proc. (niespełna 26 to dzieci i ponad 26 to osoby starsze).

Mapa 10. Współczynnik obciążenia demograficznego

Map 10. Dependency ratio

3. Ludność według stanu cywilnego – dane wstępne

3. Population by marital status – provisional data

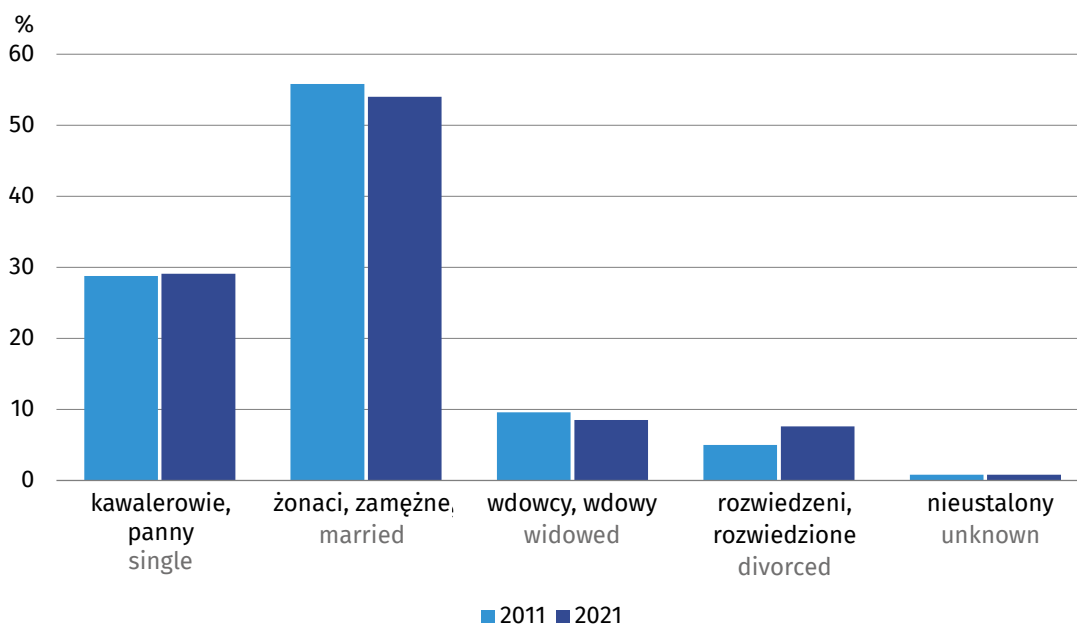
Struktura ludności według stanu cywilnego uwarunkowana jest czynnikami demograficznymi, tj. liczbą osób w poszczególnych grupach wieku, liczbą małżeństw i rozwodów, liczbą zgonów, a także sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju, wpływającą na podejmowanie decyzji prorodzinnych, tj. dotyczących zawierania związków małżeńskich i posiadania dzieci.

Stan cywilny – odnoszony do formalnoprawnej sytuacji respondentów – wyróżnia następujące kategorie: kawaler/panna, żonaty/zamężna, wdowiec/wdowa, rozwiedziony/rozwiedziona. Jednocześnie należy wyjaśnić, że osoby posiadające orzeczoną przez sąd separację zaliczane są do grupy żonatych/zamężnych.

Wyniki spisu 2021 pokazują zmiany, jakie zaszły w strukturze ludności według stanu cywilnego w stosunku do spisu 2011. Najbardziej liczną grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej są nadal osoby pozostające w związku małżeńskim, które stanowią nieco ponad połowę tej populacji – 54% (17 339,0 tys.), dla porównania w 2011 r. było to blisko 56% (18 236,4 tys.). Spadek odsetka osób pozostających w małżeństwie – o 2 p.proc. – zarówno dla mężczyzn jak i kobiet, spowodowany jest niską liczbą corocznie zawieranych małżeństw. Kolejną grupą (której udział w stosunku do 2011 r. nie uległ istotnej zmianie) są kawalerowie i panny, stanowiący ponad 29% badanej populacji (w 2011 r. – blisko 29%). Strukturę dopełniają osoby owdowiałe stanowiące 8,5% (w 2011 r. – 9,6%) oraz osoby rozwiedzione, których udział znacznie wzrósł – z 5,0% w 2011 r. do 7,6% w 2021 r.

Wykres 3. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego

Chart 3. Population aged 15 years and more by marital status

W 2021 r. ponad 1/3 mężczyzn w wieku 15 lat i więcej stanowią kawalerowie; odsetek panien jest znacznie niższy – nie przekracza 1/4 omawianej populacji. Różnica wynika z różnego wieku zawierania małżeństwa; kobiety w chwili ślubu są przeciętnie o dwa lata młodsze od mężczyzn.

Tablica 10. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w 2021 r.**Table 10. Population aged 15 years and more by marital status in 2021**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Kawalerowie, panny Single	Żonaci, zamężne Married	Wdowcy, wdowy Widowed	Rozwiedzeni, rozwidzione Divorced	Nieustalony Unknown
W tysiącach In thousands						
Ogółem Total	32 098,3	9 330,7	17 339,0	2 737,1	2 442,9	248,6
mężczyźni males	15 340,7	5 207,2	8 496,2	449,4	1 044,2	143,7
kobiety females	16 757,6	4 123,6	8 842,8	2 287,6	1 398,7	104,9
Miasta Urban areas	19 467,4	5 703,0	10 095,4	1 674,5	1 810,9	183,7
Wieś Rural areas	12 630,9	3 627,8	72 43,7	1 062,6	632,0	64,9
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)						
Ogółem Total	100,0	29,1	54,0	8,5	7,6	0,8
mężczyźni males	100,0	33,9	55,4	2,9	6,8	0,9
kobiety females	100,0	24,6	52,8	13,7	8,3	0,6
Miasta Urban areas	100,0	29,3	51,9	8,6	9,3	0,9
Wieś Rural areas	100,0	28,7	57,3	8,4	5,0	0,5

Odsetek żonatych mężczyzn jest również nieco wyższy (55%) w porównaniu z zamężnymi kobietami (53%). Różnica ta wynika z wyższej umieralności mężczyzn, powodującej częstsze owdowienia kobiet. Odsetek wdów jest blisko pięciokrotnie wyższy (13,7%) w porównaniu z odsetkiem wdowców (2,9%).

Wpływ nadumieralności mężczyzn uwidacznia się już wśród osób od 50-tego roku życia. Udział mężatek w tej grupie wieku jest o ponad 3 p.proc. niższy (wynosi 69,5%) w porównaniu z odsetkiem żonatych (72,8%). W miarę przechodzenia do starszych grup wieku zjawisko nasila się – w rezultacie starsi mężczyźni najczęściej do końca życia pozostają żonaci.

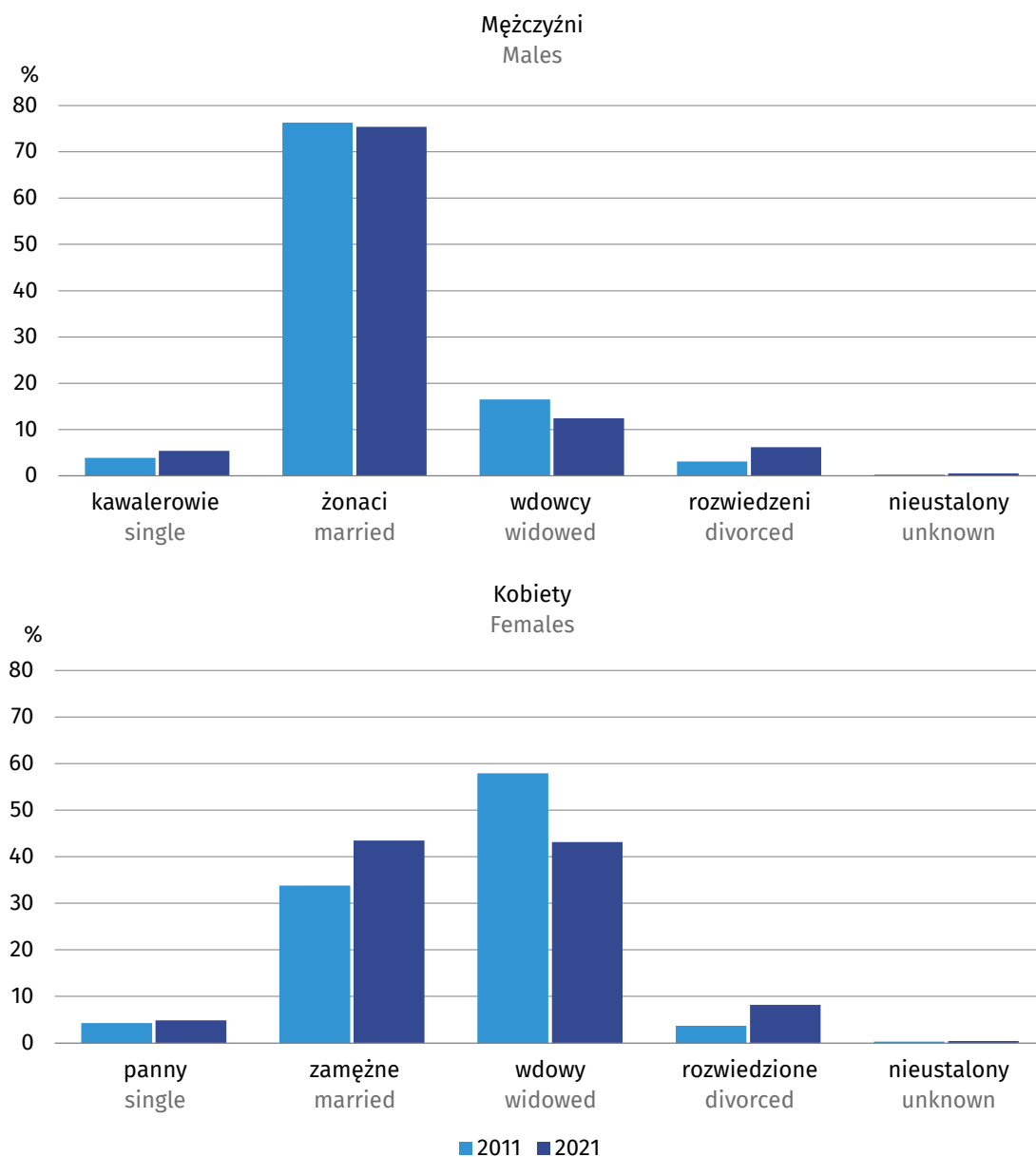
Osoby rozwiedzione stanowią w Polsce najmniej liczącą grupę osób (7% mężczyzn i 8% kobiet). Odsetki rozwiedzionych wzrastają w kolejnych grupach wieku – aż do 11–12% w wieku 50–64 lata, następnie maleją wraz ze wzrostem wieku.

3. POPULATION BY MARITAL STATUS – PROVISIONAL DATA

Tablica 11. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego, płci i grup wieku w 2021 r.
Table 11. Population aged 15 years and more by marital status, sex and age groups in 2021

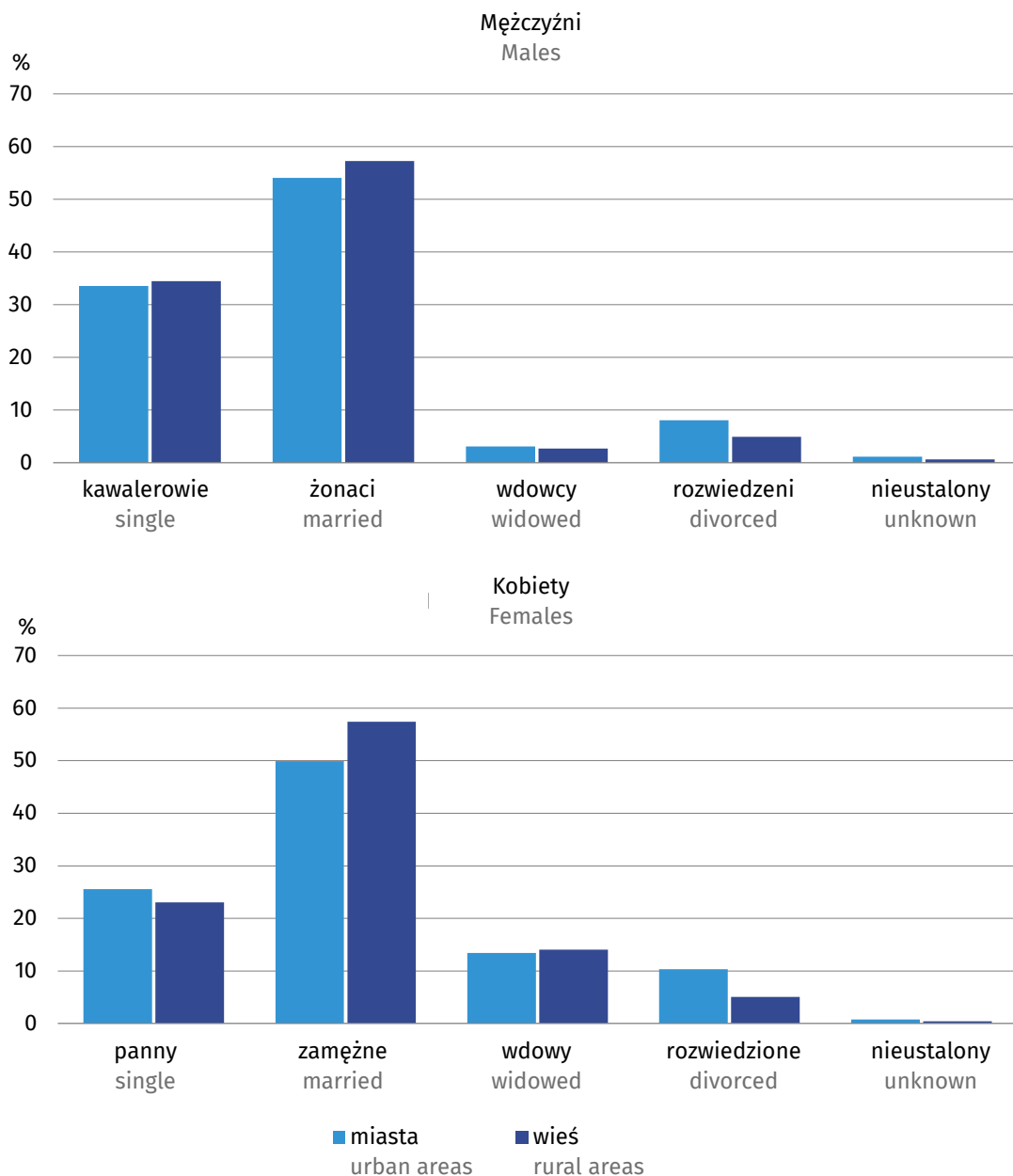
Wyszczególnienie Specification	Ogółem w tys. Total in thousands	W wieku At age				
		15–24 lata 15–24 years	25–34	35–49	50–64	65 lat i więcej 65 years and more
Mężczyźni w tys. Males in thousands	15 340,7	1 886,3	2 611,4	4 539,3	3 473,5	2 830,2
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)						
Kawalerowie Single	5 207,2	97,5	60,9	25,9	12,9	5,4
Żonaci Married	8 496,2	1,3	35,6	63,4	72,8	75,4
Wdowcy Widowed	449,4	0,0	0,0	0,3	2,4	12,5
Rozwiedzeni Divorced	1 044,2	0,0	2,0	9,4	11,3	6,2
Nieustalony Unknown	143,7	1,2	1,5	1,0	0,6	0,5
Kobiety w tys. Females in thousands	16 757,6	1 804,2	2 528,4	4 458,0	3 708,8	4 258,3
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)						
Panny Single	4 123,6	95,0	45,0	17,8	7,3	4,8
Zamężne Married	8 842,8	4,0	50,3	68,9	69,5	43,4
Wdowy Widowed	2 287,6	0,0	0,2	1,4	10,3	43,1
Rozwiedzione Divorced	1 398,7	0,1	3,5	11,2	12,4	8,2
Nieustalony Unknown	104,9	0,9	1,1	0,7	0,4	0,4

Zmiany jakie zaszły w 2021 r. w strukturze stanu cywilnego ludności w stosunku do 2011 r. szczególnie uwidaczniają się wśród kobiet w wieku 65 lat i więcej. Na przestrzeni dekady udział wdów w tej grupie wieku obniżył się o blisko 15 p.proc., z blisko 58% do ok. 43%. Natomiast odsetek mężatek zwiększył się o blisko 10 p.proc., a ich udział wyniósł ponad 43%. Wzrost odnotowano również w przypadku rozwiedzionych kobiet w najstarszej grupie wieku (o 4,5 p.proc.).

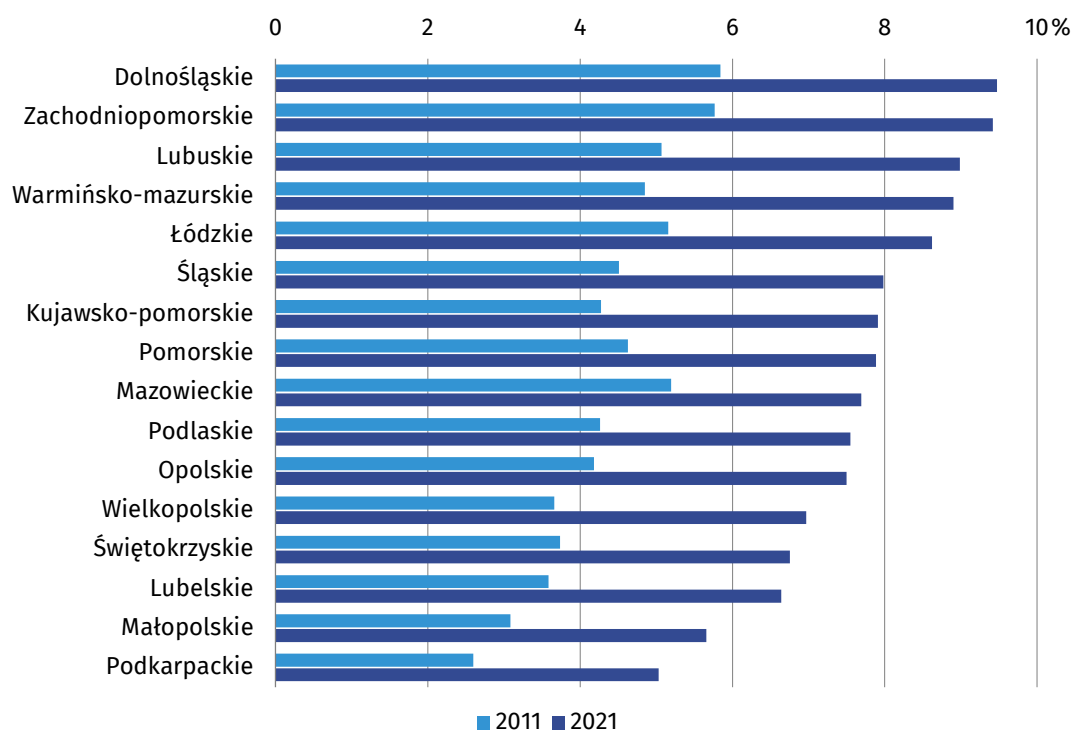
Wykres 4. Ludność w wieku 65 lat i więcej według stanu cywilnego i płci**Chart 4. Population aged 65 and more by marital status and sex**

Struktura ludności według stanu cywilnego jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania. Odsetek kawalerów na wsi jest większy niż w miastach (34,5% wobec 33,6%), odmiennie niż panien, które stanowią 23,1% kobiet na wsi oraz 25,6% w miastach. Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast pozostają w związku małżeńskim (57,3% osób wobec 51,9%), a różnica ta jest widoczna szczególnie w przypadku kobiet – mężatki stanowią 57,4% kobiet na wsi wobec 49,9% w miastach. Odsetek osób owdowiałych na wsi i w miastach jest zbliżony i wynosi ok. 8,5%. Natomiast udział osób rozwiedzionych w miastach jest niemal dwukrotnie wyższy niż wśród mieszkańców wsi (9,3% wobec 5,0%).

Wykres 5. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego i płci w miastach i na wsi w 2021 r.
Chart 5. Population aged 15 years and more by marital status and sex in urban and rural areas in 2021

Dodatkowo zjawisko rozwodów jest zróżnicowane w poszczególnych województwach. Województwa Polski zachodniej, tj. dolnośląskie, zachodniopomorskie i lubuskie cechują się najwyższymi udziałami osób rozwiedzionych w populacji w wieku 15 lat i więcej (odpowiednio 9,5%, 9,4%, 9,0% wobec 7,6% dla Polski ogółem) oraz najniższymi dla osób zamężnych i żonatyh (odpowiednio 50,8%, 51,0%, 51,1% wobec 54,0% dla kraju ogółem). Natomiast najmniejszy udział osób rozwiedzionych odnotowano w województwie podkarpackim (5,0%) i małopolskim (5,7%).

Wykres 6. Osoby rozwiedzione wg województw**Chart 6. Divorced by voivodships**

W 2021 r. we wszystkich województwach w stosunku do 2011 r. odnotowano wzrost odsetka osób rozwiedzionych. Największy – o 4,1 p.proc. – w województwie warmińsko-mazurskim oraz w województwach lubuskim i zachodniopomorskim (odpowiednio o 3,9 i 3,7 p.proc.). Najmniejsze zmiany w tym zakresie odnotowano natomiast w województwach podkarpackim, mazowieckim i małopolskim; udział osób rozwiedzionych w populacji ogółem tych województw wzrósł od 2,4 do 2,6 p.proc.

4. Ludność według poziomu wykształcenia – dane wstępne

4. Population by educational level – provisional data

Poziom wykształcenia oznacza najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. W spisach powszechnych poziom wykształcenia ustalany jest osobom w wieku 13 lat i więcej, co wynika z obowiązującego systemu kształcenia i ukończenia pierwszego z poziomów edukacji.

W latach 2011–2021 zmniejszyła się liczba ludności ogółem i konsekwentnie zmniejszyła się również liczba ludności w wieku 13 lat i więcej, dla której ustalany jest poziom wykształcenia, o 1,9% (tj. o 622 tys. osób) i w 2021 r. wyniosła 32 883,4 tys. Nie uległy natomiast zasadniczej zmianie proporcje według płci dla ludności w wieku 13 lat i więcej – przeważają kobiety i ich udział w 2021 r. wyniósł 52,1% (w 2011 r. 52,0%). Analiza poszczególnych kategorii poziomów wykształcenia wskazuje natomiast zróżnicowanie poziomu wykształcenia, jakie dokonało się w okresie międzypisowym.

Według wstępnych wyników NSP 2021 wśród osób w wieku 13 lat i starszych najwięcej było osób o wykształceniu średnim (łącznie z policealnym) – 10 648,6 tys. co stanowiło 32,4% ogółu ludności. Warto podkreślić, że pomimo spadku liczby ludności w wieku 13 lat i więcej liczebność osób posiadających wykształcenie średnie pozostaje na zbliżonym poziomie w porównaniu do wyników poprzedniego spisu, gdzie ich liczba wyniosła 10 531,3 tys. (31,4%).

Na drugim miejscu pod względem liczebności należy wymienić osoby legitymujące się wykształceniem wyższym 7612,9 tys. W omawianym okresie w tej grupie osób odnotowano najbardziej dynamiczny wzrost (ponad 30%), a ich udział w strukturze ludności według poziomu wykształcenia zwiększył się z 17,1% w 2011 r. do 23,1% w 2021 r. (wzrost o 6 p.proc.) w stosunku do ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej.

Tablica 12. Ludność według poziomu wykształcenia
Table 12. Population by educational level

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %	2011=100
Ludność w wieku 13 lat i więcej Population aged 13 years and more					
Ogółem Total	33 505,3	100,0	32 883,4	100,0	98,1
w tym wykształcenie: of which education:					
wyższe tertiary	5 735,6	17,1	7612,9	23,1	132,7
średnie ^a secondary ^a	10 531,3	31,4	10 648,6	32,4	101,1
zasadnicze zawodowe/ branżowe basic vocational/sec- toral	7 260,8	21,7	6 429,2	19,5	88,5

Tablica 12. Ludność według poziomu wykształcenia w latach 2011 i 2021 (dok.)**Table 12. Population by educational level in 2011 and 2021 (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %	2011=100
gimnazjalne lower secondary	1 650,9	4,9	909,1	2,8	55,1
podstawowe ukończone primary completed	6 133,7	18,3	3 711,3	11,3	60,5
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego primary not completed and without school education	457,0	1,4	951,1	2,9	208,1
Ludność w wieku 60 lat i więcej Population aged 60 years and more					
Ogółem Total	7 613,6	100,0	9 712,7	100,0	127,6
w tym wykształcenie: of which education:					
wyższe tertiary	811,5	10,7	1 275,2	13,1	157,1
średnie ^a secondary ^a	2 032,6	26,7	3 211,9	33,1	158,0
zasadnicze zawodowe/ branżowe basic vocational/sec- toral	1 364,4	17,9	2 556,3	26,3	187,4
gimnazjalne lower secondary	24,8	0,3	17,1	0,2	69,0
podstawowe ukończone primary completed	2 936,5	38,6	2 016,9	20,8	68,7
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego primary not completed and without school education	277,2	3,6	100,8	1,0	36,4

a łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

a Including persons with post-secondary education.

Wykształcenie zasadnicze zawodowe nadal zajmuje znaczące miejsce w strukturze ludności według poziomu wykształcenia. W 2021 r. udział osób o tym poziomie wykształcenia wyniósł 19,5%, jednak w stosunku do 2011 r. zaobserwowano spadek o 2,2 p.proc. (21,7%).

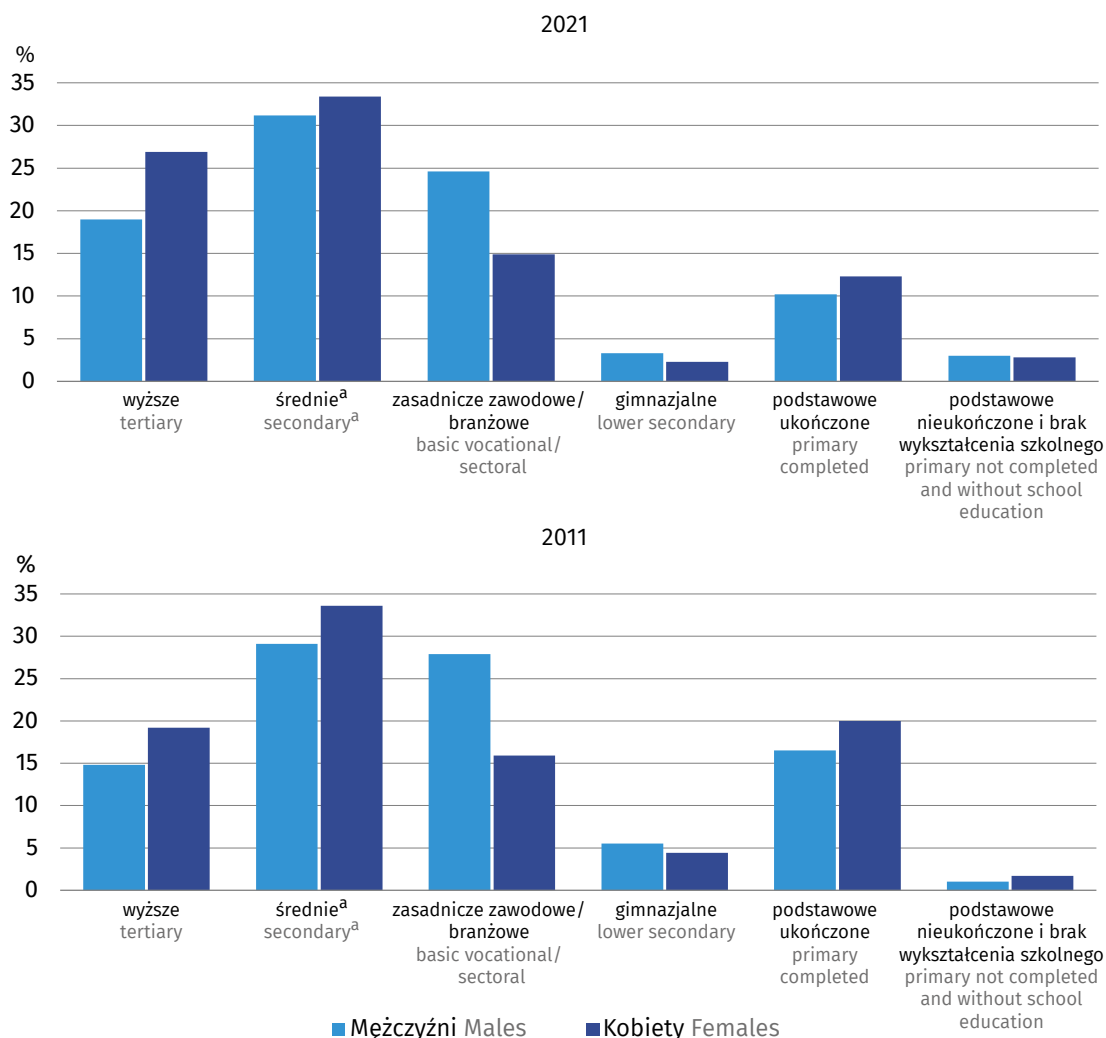
4. POPULATION BY EDUCATIONAL LEVEL – PROVISIONAL DATA

Znacząco (prawie o 40%) obniżył się też udział osób z wykształceniem podstawowym z 18,3% w 2011 r. do poziomu 11,3% w 2021 r. oraz osób z wykształceniem gimnazjalnym – z 4,9% do poziomu 2,8%. Wynika to przede wszystkim z mniejszej liczby dzieci, które wchodziły w wiek edukacji w kolejnych latach, zmian w systemie edukacji oraz wymierania osób w najstarszych grupach wieku, które legitymowały się niższymi poziomami wykształcenia.

Struktura poziomu wykształcenia osób w wieku 60 lat i więcej jest inna niż dla ogółu osób dla których ustalany jest poziom wykształcenia. Należy też zaznaczyć, że w okresie międzypisowym zwiększył się udział tej grupy osób w badanej populacji o 2 099,1 tys. osób (tj. 27,6 %) i w 2021 r. wyniósł 9 712,7 tys. Wśród osób w wieku 60 lat i więcej najwięcej osób było z wykształceniem średnim – 3 211,9 tys. co stanowiło 33,1% tej grupy ludności (w 2011 r. 26,7%). Natomiast na drugim miejscu pod względem liczebności były osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym – 2 556,3 tys., których udział stanowił 26,3% (w 2011 r. 17,9%) i w porównaniu do 2011 r. był to najbardziej dynamiczny wzrost (ponad 87%).

Wykres 7. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci

Chart. 7. Population aged 13 and more by educational level and sex

a łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

a Including persons with post-secondary education.

Kolejną grupę – w strukturze według poziomu wykształcenia – wśród osób w wieku 60 lat i więcej stanowią osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym, wśród której zauważalny jest spadek z 2 936,5 tys. osób w 2011 r. do 2 016,9 tys. osób w 2021 r. tj. z 38,6% do 20,8%. W grupie sześćdziesięciolatków – podobnie jak dla osób w wieku 13 lat i więcej – obserwuje się w ciągu dekady wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym – z 811,5 tys. do 1 275,2 tys. osób tj. z 10,7% do 13,1%.

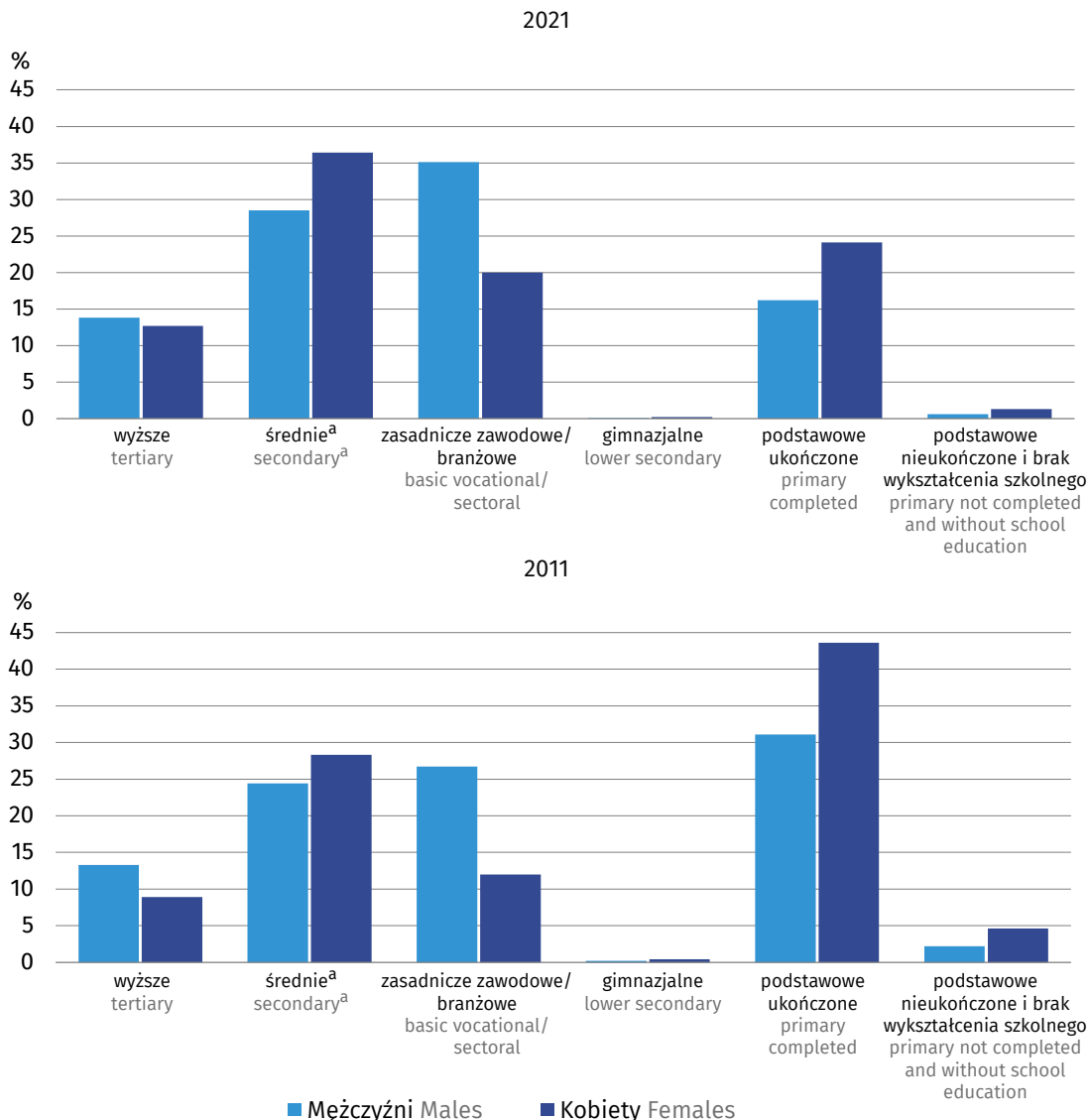
Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci i dotyczy to obu omawianych grup ludności (tj. osób 13 lat i więcej oraz osób starszych). Według wstępnych wyników NSP 2021 kobiety częściej niż mężczyźni posiadały dyplom ukończenia studiów wyższych – prawie 27% wśród ogółu kobiet, natomiast wśród mężczyzn udział ten wynosił 19,0%. W 2011 r. udziały dla obu płci były niższe i wynosiły odpowiednio: 19,2% dla kobiet, 14,8% dla mężczyzn. W 2021 r. na podobnym poziomie zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn utrzymywał się odsetek legitymujących się wykształceniem średnim (łącznie z policealnym) – odpowiednio 33,5% i 31,2%. Z kolei mężczyźni (prawie 25%) częściej niż kobiety (prawie 15%) deklarowali ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej.

Nieco ponad 12% kobiet miało ukończoną szkołę podstawową, natomiast wśród mężczyzn udział ten był znacznie niższy i kształtował się na poziomie około 10%. W 2011 r. udziały te były znacznie wyższe i kształtowały się odpowiednio – kobiety 20,0%, mężczyźni 16,5%.

Według wyników NSP 2021 kobiety w wieku 60 lat i więcej najczęściej posiadały wykształcenie średnie i policealne – 36,4%, natomiast wśród mężczyzn udział ten stanowił 28,5% (w 2011 r. odpowiednio: 28,3% dla kobiet, 24,4% dla mężczyzn). Sześćdziesięciolatki częściej niż mężczyźni posiadały wykształcenie podstawowe ukończone (kobiety – 24,1%, mężczyźni odpowiednio – 16,2%). Należy zwrócić uwagę na znaczny spadek udziału osób o tym poziomie wykształcenia wśród obu płci, który w 2011 r. wynosił odpowiednio: 43,6% dla kobiet oraz 31,1% dla mężczyzn.

Z kolei według wstępnych danych NSP 2021 na zbliżonym poziomie, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn w wieku 60 lat i więcej, utrzymał się odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym, który dla kobiet wyniósł 12,7%, natomiast dla mężczyzn 13,8%.

Warto podkreślić, że mężczyźni w wieku 60 lat nadal najczęściej posiadali wykształcenie zasadnicze zawodowe – 35,1% przy 20% udziale kobiet (różnica 15,1 p.proc.).

Wykres 8. Ludność w wieku 60 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci**Chart 8. Population aged 60 and more by educational level and sex**

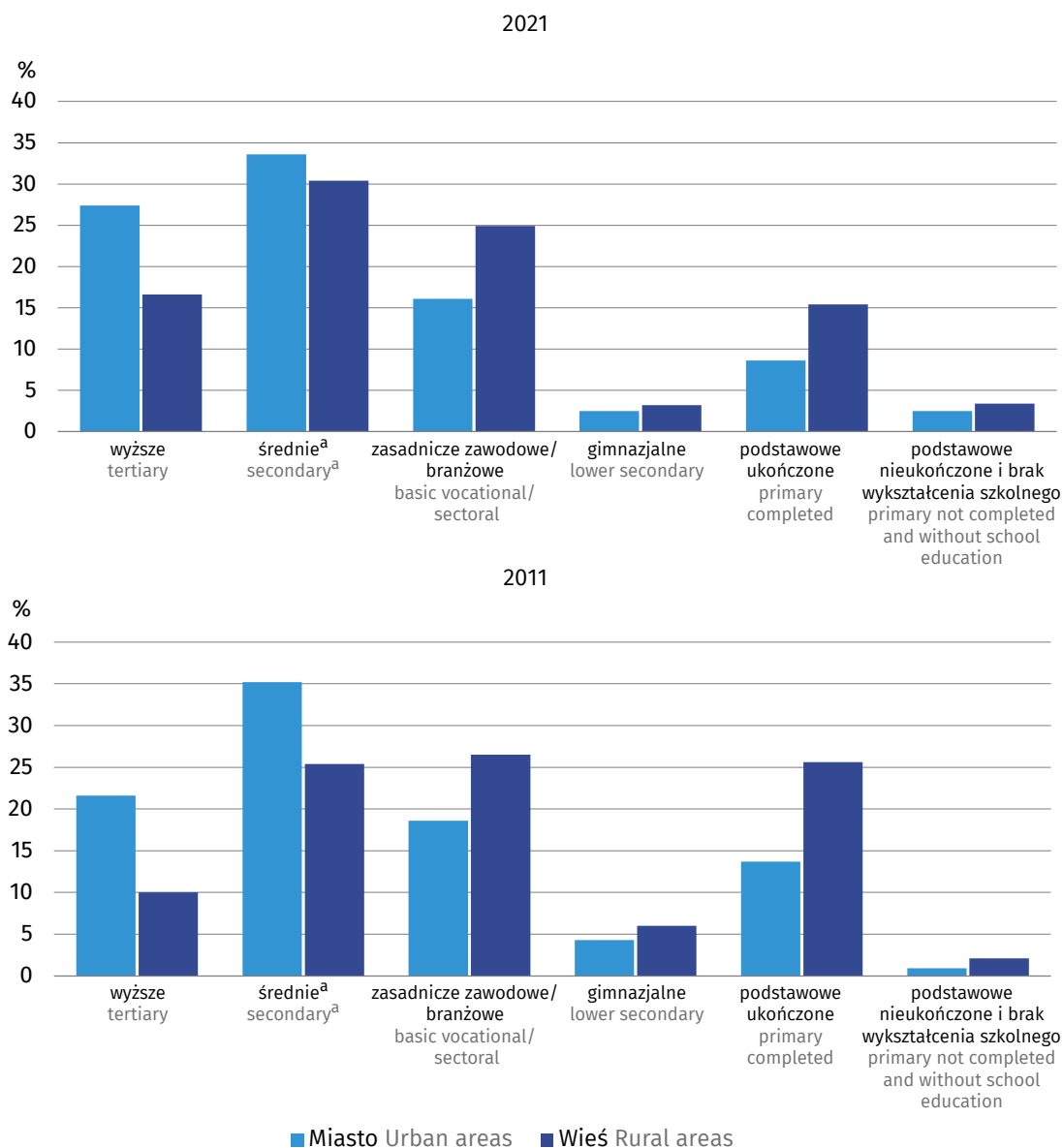
a łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

a Including persons with post-secondary education.

Czynnikiem różnicującym strukturę ludności według poziomu wykształcenia jest również miejsce zamieszkania. Pomimo wzrostu poziomu wykształcenia ludności Polski w dalszym ciągu struktura poziomu wykształcenia ludności wiejskiej różni się od tej odnotowanej wśród mieszkańców miast.

Według wstępnych wyników spisu w 2021 r. wśród ludności zamieszkałej w miastach prawie jedną trzecią (27,5%) stanowią osoby, które ukończyły uczelnie wyższe, na wsi udział takich osób jest znacznie niższy i wynosi 16,6%. Według NSP 2011 zaledwie co 10 mieszkańców wsi legitymował się dyplomem studiów wyższych. Należy w tym miejscu podkreślić, iż wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem na wsi jest w dużej mierze skorelowany z rozwojem ośrodków podmiejskich. W okresie międzyspisowym tempo przyrostu ludności wiejskiej wyniosło 1,2%, w miastach stopa ubytku kształtowała się na poziomie minus 2,8%.

Wykres 9. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania
Chart 9. Population aged 13 and more by level of education and place of residence

a łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

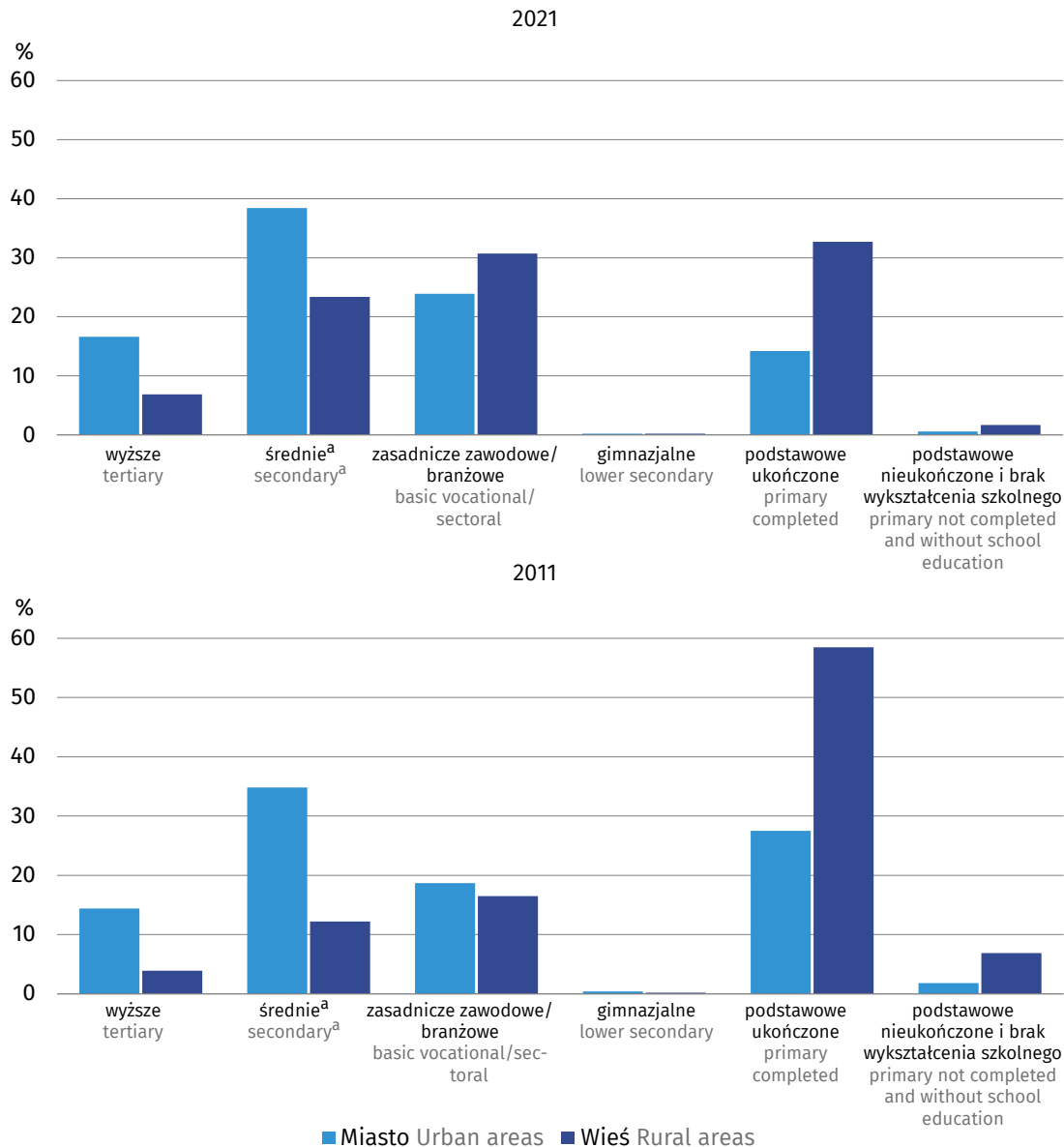
a Including persons with post-secondary education.

W okresie międzypisowym w grupie osób w wieku 60 lat i więcej widoczny jest również wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym, średnim i zasadniczym zawodowym – zarówno w miastach, jak i na wsi – przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu liczby osób z wykształceniem podstawowym ukończonym. W 2021 r. wśród ludności 60 lat i więcej zamieszkałej w miastach najczęściej było osób z wykształceniem średnim (łącznie z policealnym) – 38,4%, następnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 23,9% oraz z wykształceniem wyższym 16,6%. Wśród mieszkańców wsi udział ludności w omawianej grupie wieku kształtował się następująco: najczęściej mieszkańców wsi posiadało wykształcenie podstawowe ukończone – 32,7%, następnie zasadnicze zawodowe – 30,7% oraz wykształcenie średnie (łącznie z policealnym) – 23,4%. Udział

4. POPULATION BY EDUCATIONAL LEVEL – PROVISIONAL DATA

osób z wykształceniem podstawowym w tej grupie wieku zmniejszył się o około połowę zarówno w miastach, jak i na wsi.

Wykres 10. Ludność w wieku 60 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania
Chart 10. Population aged 60 and more by level of education and place of residence

a łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

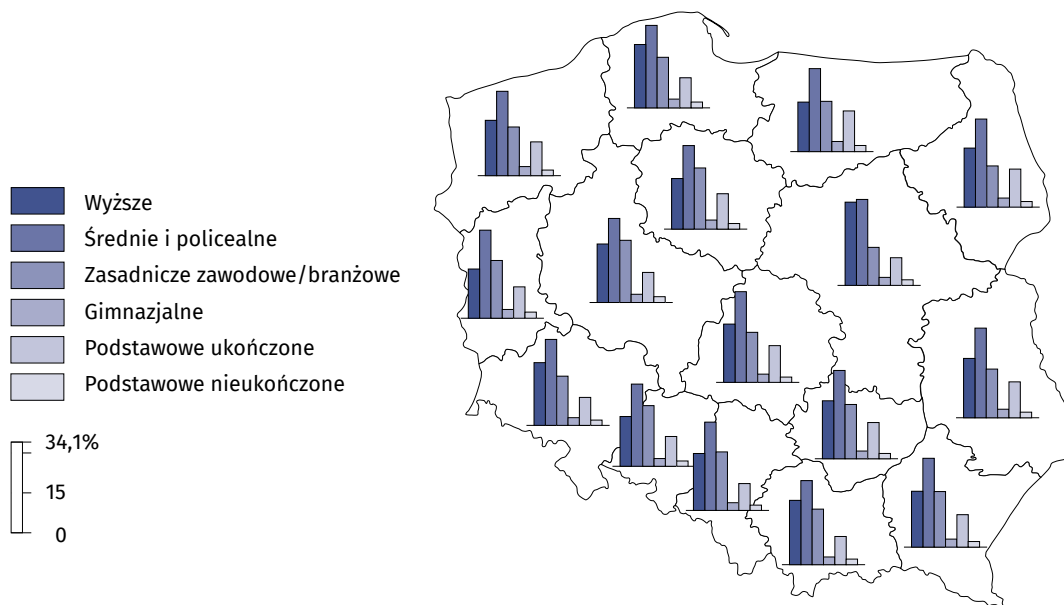
a Including persons with post-secondary education.

Poziom wykształcenia ludności jest zróżnicowany terytorialnie. Zarówno w grupie osób w wieku 13 lat i więcej, jak i w wieku 60 lat i więcej największy udział w każdym województwie stanowią osoby z wykształceniem średnim (ponad 30,0%).

Wśród ludności 13 lat i więcej największy odsetek osób z wykształceniem wyższym zamieszkuje województwa: mazowieckie (31,3%), małopolskie (24,4%) i pomorskie (23,8%). Warto zaznaczyć, że w województwie mazowieckim grupa osób z wykształceniem wyższym jest ponad dwa razy większa niż grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Dla porównania najniższymi odsetkami osób posiadających wykształcenie wyższe charakteryzowały się województwa: lubuskie, warmińsko-mazurskie i opolskie z ponad 18,0% udziałem.

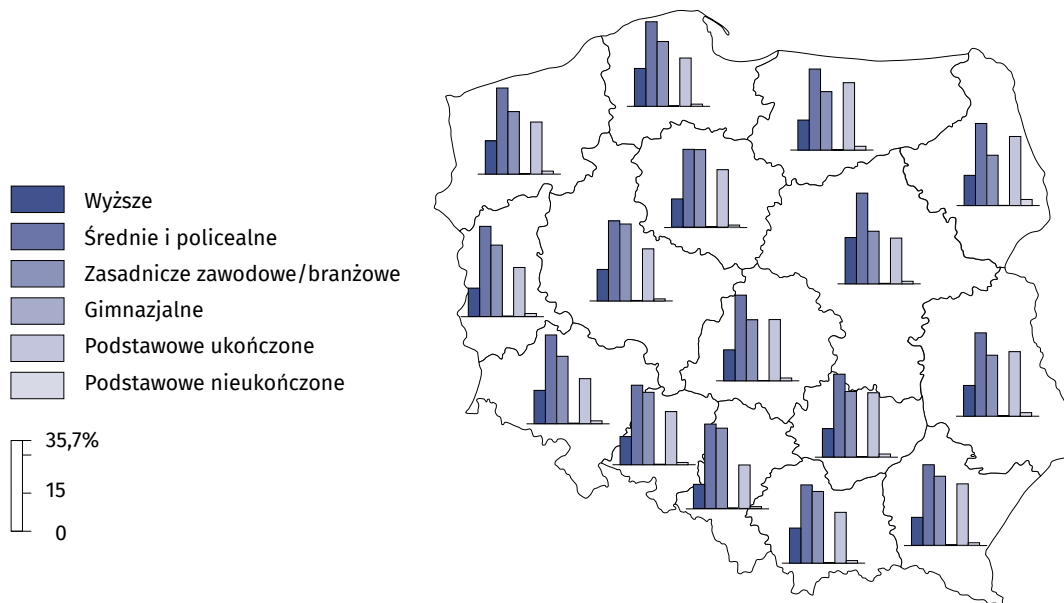
Mapa 11. Poziom wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej w 2021 r.

Map 11. Level of education of the population aged 13 and more in 2021

Mapa 12. Poziom wykształcenia ludności w wieku 60 lat i więcej w 2021 r.

Map 12. Level of education of the population aged 60 and more in 2021

Wśród ludności w wieku 60 lat i więcej największy odsetek osób z wykształceniem wyższym wystąpił również w województwach: mazowieckim (18,2%), pomorskim (14,9%) i małopolskim (13,8%). Należy zwrócić uwagę, że w województwie mazowieckim – biorąc pod uwagę zbiorowość osób starszych – osoby z wykształceniem wyższym są niewiele mniej liczne niż grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Dla porównania najniższymi odsetkami osób w wieku 60 lat i więcej posiadających wykształcenie wyższe charakteryzowały się województwa: podkarpackie, kujawsko-pomorskie, opolskie, lubuskie i świętokrzyskie z udziałem od 11,0% do 11,2%.

Wśród ludności ogółem najwyższe udziały osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym odnotowano w województwach: wielkopolskim 23,4% i kujawsko-pomorskim 23,0%. Podobnie jest w grupie osób w wieku 60 lat i więcej, gdzie wskaźnik osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym w województwie wielkopolskim wyniósł 30,3% i kujawsko-pomorskim 30,5%, jednak najwyższy odnotowano w województwie śląskim 31,6%. Zarówno dla badanej populacji ogółem, jak i osób starszych – najniższy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym był w województwie mazowieckim oraz podlaskim.

Najwięcej osób z wykształceniem podstawowym ukończonym zamieszkiwało w województwach: warmińsko-mazurskim (14,8%), podlaskim (13,9%) oraz łódzkim (13,3%). Należy podkreślić, iż w tych województwach występuje wysoki udział osób starszych, które częściej posiadają niższe poziomy wykształcenia. W grupie sześćdziesięciolatków najwięcej osób z wykształceniem podstawowym ukończonym w 2021 r. było w województwie podlaskim (27,2%), warmińsko-mazurskim (26,5%), lubelskim i świętokrzyskim (powyżej 25%), a najmniej w województwie śląskim (17,1%).

5. Osoby niepełnosprawne – dane wstępne

5. Disabled persons – provisional data

Osoby niepełnosprawne (z niepełnosprawnościami) są to takie osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoby, które takiego orzeczenia nie posiadają, lecz ich sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wykonywanie codziennych czynności, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Statystyczny podział zbiorowości osób niepełnosprawnych wyróżnia dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (niezależnie od tego czy wydane do celów rentowych, czy pozarentowych),
- osoby niepełnosprawne wyłącznie biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla osób poniżej 16 roku życia – posiadanie aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez organ orzekający.

Należy podkreślić, że zbierane w ramach NSP 2021 dane odnoszące się do posiadanych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu, były gromadzone na zasadzie dobrowolności (deklaracja i subiektywna ocena respondenta) – zgodnie z przepisami ustawy o NSP 2021.

Wstępnie wyniki spisu ludności w 2021 r. wykazały, że liczba osób niepełnosprawnych wyniosła 5 447,5 tys., którzy stanowili 14,3 % ogólnej populacji. W porównaniu do wyników NSP 2011 liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 750,5 tys., tj. o 16,0%.

W 2021 r. wśród ogółu osób niepełnosprawnych – podobnie jak w 2011 r. – dominowały osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność (niepełnosprawni prawnie), których liczba wyniosła 3 471,2 tys. (63,7%). W porównaniu do 2011 r. nastąpił wzrost liczebności tej grupy osób niepełnosprawnych o ponad 10%.

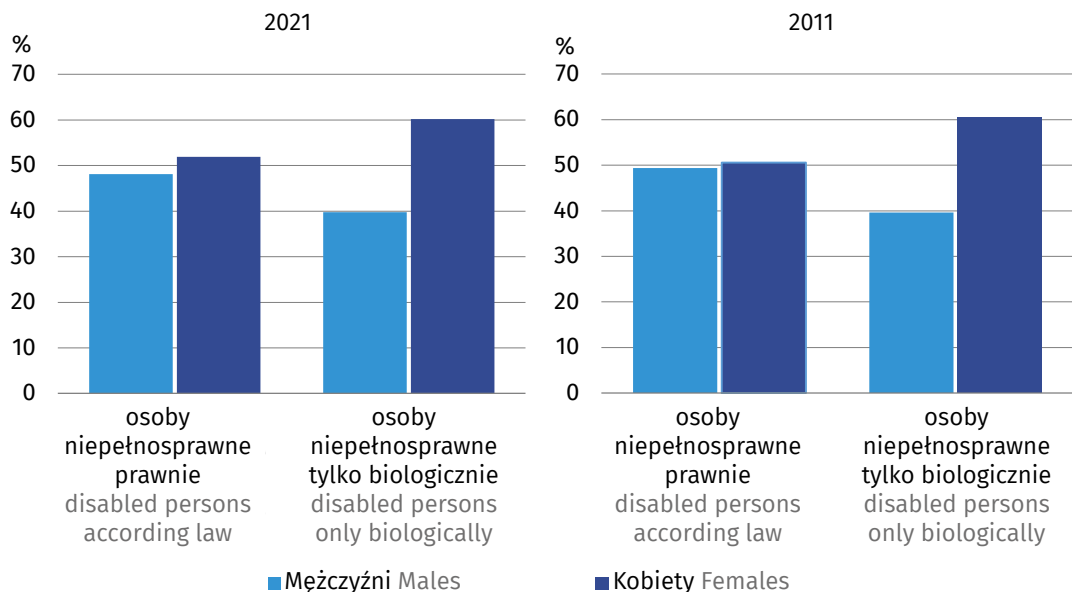
W okresie międzyspisowym zwiększyła się również liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie (tzn. nie posiadających prawnego orzeczenia stwierdzającego niepełnosprawność, natomiast deklarujących odczuwanie ograniczenia sprawności) z 1 565,6 tys. w 2011 r. do 1 976,3 tys. w 2021 r. tj. o 26,2%.

W 2021 r. wśród zbiorowości osób z niepełnosprawnościami nadal przeważały kobiety (54,9% wobec 45,1% mężczyzn), dekadę wcześniej udział kobiet w strukturze niepełnosprawnych był nieco niższy (53,9%). Należy podkreślić, że w okresie międzyspisowym nie uległy zmianie proporcje według płci biorąc pod uwagę kategorię niepełnosprawności. Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni deklarowały posiadanie ograniczeń sprawności i w grupie osób niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiły ponad 60%.

Tablica 13. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności
Table 13. Disabled persons by sex and categories of disability

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		2011=100
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %	
Osoby niepełnosprawne – ogółem Disabled persons – total	4 697,0	100,0	5 447,5	100,0	116,0
osoby niepełnosprawne – prawnie disabled persons – according to law	3 131,5	66,7	3 471,2	63,7	110,8
osoby niepełnosprawne – tylko biologicznie disabled persons – only biologically	1 565,6	33,3	1 976,3	36,3	126,2
Mężczyźni Males	2 166,9	46,1	2 456,6	45,1	113,4
Kobiety Females	2 530,1	53,9	2 990,9	54,9	118,2

Wykres 11. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności
Chart 11. Disabled persons by sex and categories of disability

Obserwowane zjawiska demograficzne wskazują na wydłużanie się trwania życia ludności przy jednoczesnym przyspieszeniu procesu starzenia się ludności Polski. Częstość występowania problemów związanych z ograniczeniami w wykonywaniu zwykłych czynności rośnie wraz z wiekiem, dlatego ważne jest scharakteryzowanie osób niepełnosprawnych według wieku.

Według wstępnych wyników NSP 2021 liczba osób niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej wyniosła 3 445,4 tys. i była większa niż w 2011 r. o 932,5 tys. osób (wzrost o 37,1%). Osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej w 2021 r. stanowiły 63,2% wszystkich osób niepełnosprawnych. Podobnie jak 2011 r. w tej grupie osób dominowały kobiety – 2 040,9 tys. i stanowiły ponad 68% ogółu niepełnosprawnych kobiet (w 2011 r. odpowiednio 1 501,6 tys. i ponad 59%). Osoby niepełnosprawne w omawianej grupie wieku częściej mieszkaly w miastach – 2 194,5 tys. osób – i stanowiły ponad 65% wśród ogółu osób niepełnosprawnych tam zamieszkałych (w 2011 r. takich osób było 1 653,8 tys., a ich udział wynosił blisko 55%). Z kolei na wsi w 2021 r. zbiorowość niepełnosprawnych sześćdziesięciolatków wyniosła 1 250,9 tys. i stanowiła prawie 60% udział wśród ogółu osób niepełnosprawnych zamieszkałych na wsi (w 2011 r. odpowiednio: 859,1 tys. i 51,2%).

Tablica 14. Osoby niepełnosprawne ogółem i w wieku 60 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania
Table 14. Total disabled persons and persons aged 60 and more by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	2011			2021		
	ogółem total	w wieku 60 lat i więcej aged 60 years and more		ogółem total	w wieku 60 lat i więcej aged 60 years and more	
	w tys. in thousands		w % osób niepełnosprawnych ogółem in % of total disabled persons	w tys. in thousands		w % osób niepełnosprawnych ogółem in % of total disabled persons
Osoby niepełnosprawne Disabled persons	4 697,0	2 512,9	53,5	5 447,5	3 445,4	63,2
mężczyźni males	2 166,9	1 011,3	46,7	2 456,6	1 404,5	57,2
kobiety females	2 530,1	1 501,6	59,3	2 990,9	2 040,9	68,2
Miasta Urban areas	3 018,0	1 653,8	54,8	3 357,4	2 194,5	65,4
Wieś Rural areas	1 679,0	859,1	51,2	2 090,1	1 250,9	59,9

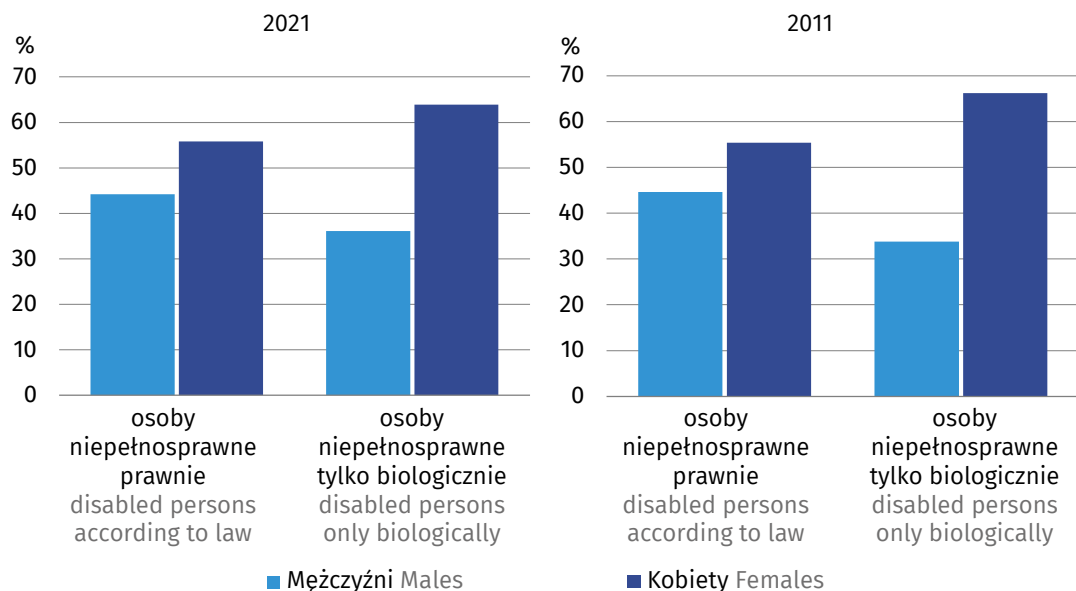
Warto przedstawić również charakterystykę osób niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej według kategorii niepełnosprawności oraz zmiany, jakie zaszły w okresie międzypisowym. W 2021 r. wśród zbiorowości osób niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej, tj. 3 445,4 tys. podobnie jak w 2011 r. dominowały osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność (niepełnosprawni prawnie), których liczba wyniosła 1977,4 tys. (i ich udział stanowił 57,4% wobec 59,7% w 2011 r.). W porównaniu do 2011 r. nastąpił wzrost liczebności tej grupy osób niepełnosprawnych o 31,8%. Zwiększyła się również liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie (tzn. nieposiadających prawnego orzeczenia stwierdzającego niepełnosprawność, natomiast deklarujących odczuwanie ograniczenia sprawności) z 1 012,1 tys. w 2011 r. do 1 468,0 tys. w 2021 r., tj. o 45 %.

Tablica 15. Osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej według kategorii niepełnosprawności
Table 15. Disabled persons aged 60 and more by categories of disability

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		2011=100
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %	
Osoby niepełnosprawne – ogółem Disabled persons – total	2 512,9	100,0	3 445,4	100,0	137,1
Osoby niepełnosprawne – prawnie Disabled persons – according law	1 500,8	59,7	1 977,4	57,4	131,8
Osoby niepełnosprawne – tylko biologicznie Disabled persons – only biologically	1 012,1	40,3	1 468,0	42,6	145,0

Należy podkreślić, że w latach międzypisowych nie uległy zmianie proporcje według płci biorąc pod uwagę kategorię niepełnosprawności zarówno dla zbiorowości osób niepełnosprawnych ogółem, jak i w omawianej grupie wieku – osób 60 lat i więcej. Kobiety w wieku 60 lat i więcej zdecydowanie częściej niż mężczyźni deklarowały posiadanie ograniczeń utrudniających codzienne funkcjonowanie, ale też posiadały prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność. Wśród niepełnosprawnych tylko biologicznie sześćdziesięciolatki stanowiły 63,9% (aczkolwiek w 2011 udział ich był nieco wyższy i wynosił 66,2%). W porównaniu do 2011 wzrósł natomiast o 2,3 p.proc. udział mężczyzn niepełnosprawnych tylko biologicznie i wynosił 36,1%.

Wykres 12. Osoby niepełnosprawne w wieku 60 lat i więcej według płci i kategorii niepełnosprawności
Chart 12. Disabled persons aged 60 and more by sex and categories of disability

Nie są natomiast obserwowane różnice według płci w grupie osób 60 lat i więcej wśród niepełnosprawnych prawnie (czyli posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności). W 2021 r. kobiety stanowiły 55,8% wobec 55,4% w 2011 r. natomiast mężczyźni analogicznie 44,2% wobec 44,6%.

Analizując zróżnicowanie terytorialne pełnej populacji i występujące tam natężenie niepełnosprawności obserwuje się, że spośród 16 województw najwięcej osób niepełnosprawnych – mierzonych wskaźnikiem na 1 000 ludności – odnotowano w województwie lubuskim. Wskaźnik dla tego województwa wynosił aż 182 i był zdecydowanie wyższy od średniego wskaźnika dla kraju wynoszącego 143. Analogicznie w przypadku wskaźnika natężenia niepełnosprawności mierzonego dla osób niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej na 1 000 osób w tym wieku – najwięcej osób niepełnosprawnych wystąpiło również w województwie lubuskim, gdzie wskaźnik niepełnosprawności wyniósł 439 i był wyższy o 84 osoby od średniego wskaźnika dla kraju wynoszącego 355.

Kolejnymi województwami o dość wysokim natężeniu występowania niepełnosprawności zarówno w przypadku pełnej populacji, jak i osób w wieku 60 lat i więcej były: świętokrzyskie i lubelskie. W przypadku natężenia niepełnosprawności wśród osób starszych w województwie lubelskim na 1 000 ludności w wieku 60 lat i więcej odnotowano 401 osób niepełnosprawnych (w tym 385 mężczyzn i 412 kobiet), a w świętokrzyskim 400 osób niepełnosprawnych (w tym 388 mężczyzn i 409 kobiet). W tej grupie wieku powyżej średniej dla kraju były również województwa: małopolskie (385 osób niepełnosprawnych na 1 000 ludności), podkarpackie (379), pomorskie (369), wielkopolskie (367) i warmińsko-mazurskie (364 osób).

Z kolei relatywnie najrzadziej problem niepełnosprawności dla pełnej populacji występował w województwie mazowieckim, gdzie na 1 000 ludności przypadają 122 osoby niepełnosprawne. Podobnie jak wśród województw o najwyższym natężeniu niepełnosprawności w mazowieckim więcej było niepełnosprawnych kobiet – 130 (mężczyzn – 114).

Mapa 13. Częstość występowania niepełnosprawności wśród ludności ogółem według płci w 2021 r. (na 1 000 ludności)

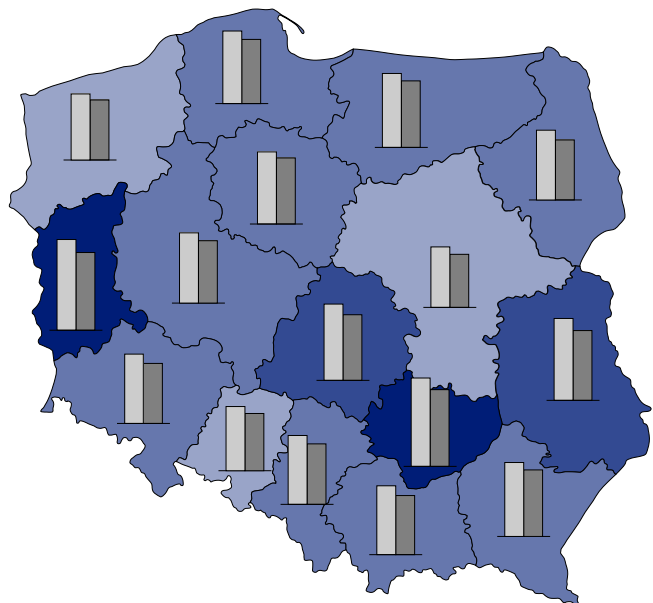
Map 13. Prevalence of disability among the total population by sex in 2021 (per 1 000 population)

POLSKA ogółem = 143
POLAND total
Mężczyźni = 134
Males
Kobiety = 152
Females

Ogółem na 1 000 osób
Total per 1 000 population

168–182
153–167
138–152
122–137

195
100
0
Kobiety | Mężczyźni
Females | Males

Mapa 14. Częstość występowania niepełnosprawności wśród osób w wieku 60 lat i więcej według płci w 2021 r. (na 1 000 ludności w wieku 60 lat i więcej)

Map 14. Prevalence of disability among persons aged 60 and more by sex in 2021 (per 1 000 population aged 60 and more)

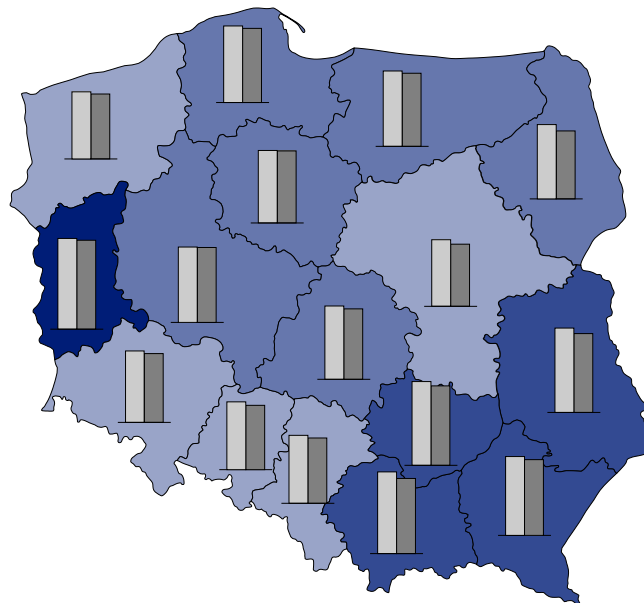
POLSKA ogółem = 355
 POLAND total
 Mężczyźni = 346
 Males
 Kobiety = 361
 Females

Ogółem (na 1 000 osób w wieku 60 lat i więcej)
 Total (per 1000 population aged 60 and more)

409–439
 378–408
 347–377
 316–346

443
 200
 0

Kobiety | Mężczyźni
 Females | Males

Wśród osób w wieku 60 lat i więcej najniższy wskaźnik natężenia niepełnosprawności mierzony na 1 000 ludności wystąpił również w województwie mazowieckim (316 osób niepełnosprawnych, w tym 325 kobiet, a 303 mężczyzn) oraz w województwach: zachodniopomorskim (323 osoby), opolskim (324 osoby) i śląskim (326 osób). W przypadku województwa śląskiego warto zwrócić uwagę na stosunkowo niski wskaźnik częstości niepełnosprawności dla pełnej populacji – w porównaniu do wskaźnika dla osób starszych – który kształtował się bliżej wskaźnika dla kraju i wynosił 139 osób.

6. Gospodarstwa domowe według liczby i wieku osób – dane wstępne

6. Households by number and age of persons – provisional data

W NSP 2021 przyjęto koncepcję mieszkaniową gospodarstwa domowego, według której wszystkie osoby mieszkające w jednym mieszkaniu (spokrewnione lub niespokrewnione) są uważane za członków tego samego gospodarstwa domowego.

Według wstępnych wyników NSP 2021 było 12 535,8 tys. gospodarstw domowych tj. o 360,5 tys. (o 3,0%) gospodarstw domowych więcej niż w 2011 r. W okresie międzypisowym znacznie zwiększyła się liczba najmniejszych gospodarstw domowych – jednoosobowych i dwuosobowych, tworzonych głównie przez osoby młode, które podejmują decyzję o usamodzielnianiu się, bezdzietne pary oraz często przez osoby starsze. Według wstępnych wyników NSP 2021 liczba gospodarstw jednoosobowych wynosiła 2 839,6 tys. i stanowiły one 22,7% udział wśród ogółu gospodarstw domowych (w 2011 r. – 20,3%), Natomiast 3 139,5 tys. gospodarstw (tj. 25,0%) tworzonych było przez dwie osoby – w 2011 r. odpowiednio 23,3%.

Tablica 16. Gospodarstwa domowe według liczby osób
Table 16. Households by number of persons

Wyszczególnienie Specification	Ogółem ^a Total ^a	Liczba osób w gospodarstwie domowym Number of persons in the household			
		1	2	3	4 i więcej 4 and more
W tysiącach In thousands					
2011	12 175,3	2 473,4	2 833,1	2 441,6	4 427,1
2021	12 535,8	2 839,6	3 139,5	2 383,2	4 173,3
Struktura pozioma (w%) Horizontal structure (in %)					
2011	100,0	20,3	23,3	20,1	36,4
2021	100,0	22,7	25,0	19,0	33,3
2011=100					
2021	103,0	114,8	110,8	97,6	94,3

a Dla NSP 2021 i 2011 dane o gospodarstwach domowych według koncepcji mieszkaniowej.

a For Census 2021 and 2011, data on households by housing concept.

Prawie co 5 gospodarstwo domowe składało się z trzech osób i w okresie międzypisowym ich udział wśród ogółu gospodarstw nieznacznie zmniejszył się (o 1,1 p.proc.).

Obniżył się również udział gospodarstw domowych składających się z czterech i większej liczby osób, który w 2021 r. wyniósł 33,3% – w 2011 r. odpowiednio 36,4%.

Analizując gospodarstwa domowe istotne jest dokonanie charakterystyki gospodarstw domowych, w skład których wchodzi osoby starsze – w tym osoby powyżej 65-tego roku życia. W 2021 r. zbiorowość takich gospodarstw liczyła 5 148,8 tys. tj. 41,1% ogółu gospodarstw domowych i wzrosła w porównaniu do 2011 r. o 1 016,3 tys. tj. o 25,0%.

Tablica 17. Gospodarstwa domowe z osobami w wieku 65 lat i więcej

Table 17. Households with persons aged 65 and more

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households		
		z osobami w wieku 65 lat i więcej with persons aged 65 and more	w tym: of which:	
			jednoosobowe tworzone wy- łącznie przez osobę w wieku 65 lat i więcej one-person households made up only of a person aged 65 years and more	dwuosobowe tworzone wyłąc- nie przez osoby w wieku 65 lat i więcej two-person households made up only of a person aged 65 years and more
W tysiącach In thousands				
2011	12 175,3	4 132,5	1 242,7	628,6
2021	12 535,8	5 148,8	1 285,6	782,3
Struktura pozioma (w%) Horizontal structure (in %)				
2011	100,0	33,9	10,2	5,2
2021	100,0	41,1	10,3	6,2

Podobnie jak w 2011 r. najczęściej w skład gospodarstwa domowego wchodziła jedna osoba w wieku 65 lat i więcej i gospodarstwa te w 2021 r. stanowiły nieco ponad 10% ogółu gospodarstw domowych. Warto zwrócić uwagę, że wśród zbiorowości gospodarstw jednoosobowych, gospodarstwa, w których była tylko jedna osoba w wieku 65 lat i więcej stanowiły ponad 45%.

Gospodarstwa domowe tworzone przez dwie osoby powyżej 65 roku życia w 2021 r. stanowiły ponad 6% ogółu gospodarstw domowych i ich udział był wyższy o 1 p.proc. w stosunku do 2011 r. Z kolei wśród ogółu gospodarstw dwuosobowych, te tworzone wyłącznie przez dwie osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły prawie 25%.

Warto również przedstawić strukturę gospodarstw domowych biorąc pod uwagę występowanie osoby niepełnosprawnej w składzie gospodarstwa, co wynika z faktu, iż osoby niepełnosprawne częściej przynależą do starszych, niż młodszych grup wieku. Według wstępnych wyników NSP 2021 liczba gospodarstw domowych w których zamieszkiwała przynajmniej jedna osoba niepełnosprawna wyniosła 4 140,3 tys. co stanowiło 33,0% ogółu gospodarstw domowych, natomiast liczba gospodarstw domowych z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną w wieku 65 lat i więcej wyniosła 2 358,2 tys. i ich udział stanowił 18,8% ogółu gospodarstw domowych.